

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММЭХЭР

Лъытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

Урысые Федерацием и Конституции и Мафэ фэшI сыфэгушIо!

Тихэгъэгу и Закон Шъхьалэ демократическэ къэралыгъо пытэм игъэпсынклэ лъэпсэшIоу щыт.

ЗэкIэмI тызэгъусэу, ти Родинэ кырыкIоштым ыгъэгумэкIырэ пстэуми тIуачIэ зэдэтхьылIээ, Урысыер нахь кIэракIэ, нахь фэшIыгъэ зэрэтшыштым сицыхъэ телъ!

Московскэ хэкум игубернатор ипшгъэрлгъхэр зыгъэцакIэгъоу
А. Ю. ВОРОБЬЕВ

Лъытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

Урысые Федерацием и Конституции и Мафэ фэшI сыфэгушIо!

Хэгъэгум и Закон Шъхьалэ цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитыныгъэрэ кышчыгъэгъунагъэх. Конституцием итхэгъэ фитыныгъэхэр дэх имыIэу нэгъырэ пэпчъ кыдылгъытэнхэр ипшгъэрлгъ, къэралыгъом зыпкытыныгъэ илгъыным якъэклаупI. Урысыем ыкIи ащ щыпсэхуэрэм апае уиIофшIэн гъэхъагъэхэр щыпшынуу пфэсэлIо.

Лъытэныгъэ кыпфэзышIэу Приморскэ краим игубернатору В. МИКЛУШЕВСКИЙ

Лъытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

Урысые Федерацием и Конституции и Мафэ фэшI сыфэгушIо!

Тихэгъэгу и Конституциеу 1993-рэ илъэсым аштагъэм къэралыгъо гъэпсыклэм ылапсэхэр щыухэсыгъэх, Урысые Федерацием игражданин ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитыныгъэрэ щыкIэгъэпытыхъажьыгъэх. А илъэхсэм кыакIоцI Урысыер ищыхъэ зытелгъыжъэу ыпэкIэ лъэкIуатэ, общество фэшIыгъэрэ джырэ экономикэрэ гъэпсыгъэнхэм ягъогу рэкIо.

Псауныгъэ пытэ, щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу уиIэнэу, Урысыем пае уиIофшIэн гъэхъагъэхэр щыпшынуу сыпфэлъаIо.

Республикэу Дагъыстан и Президентэу М. МАГОМЕДОВ

Лъытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

Урысые Федерацием и Конституции и Мафэ фэшI сыфэгушIо!

Закон Шъхьалэ зраштагъэр тихэгъэгу итарыхькIэ кыгъэзапIэу хъугъэ. Конституциер цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитыныгъэрэ кыдзылгъытэрэ закон шъхьалэу щыт. Конституционнэ шапхъэхэр Урысыем исхэм щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу ялэным ыкIи ти Родинэ — Урысыешхор нахь кIэракIэ хъуным фэлорышIэх.

Мы мэфэклI мафэм псауныгъэ пытэ, насып, щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу уиIэнэу пфэсэлIо.

Лъытэныгъэ кыпфэзышIэу, Республикэу Ингушетием и Лышхъэу Ю. ЕВКУРОВ

Лъытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

Къэралыгъо мэфэклIым — Конституцием и Мафэ фэшI сыфэгушIо!

Тихэгъэгу и Закон Шъхьалэ демократическэ зэхъокIыныгъэхэмкIэ, Урысыем зиужьыжынымкIэ амалыкIэхэр кызы-луиныгъэх.

Тиобществэ зыпкэ итэу хэхъоныгъэ зэришIыштыр Конституцием кышчыдэлгъытагъ.

Псауныгъэ пытэ, щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу уиIэнэу, Хэгъэгум уфэлажъэзэ гъэхъэгъагIэхэр пшIынхэу пфэсэлIо!

Лъытэныгъэ кыпфэзышIэу, Тульскэ хэкум игубернатору В. С. ГРУЗДЕВ

Джасщ фэдэу Адыгеим и Лышхъэ кыпфэгушIуагъэх Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI ИофхэмкIэ иминистру, полицием игенерал-майору А. Г. Речицкэр, Урысыем пенсиехэмкIэ и Фонд Адыгэ РеспубликэмкIэ икътатмэ ипашэу А. Хь. Къулэр, Адыгэ электрическэ сетьхэм ядиректорэу А. И. Натхор, Адыгэ кыалэ ипашэу Н. Хьатэгъур, народнэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Ю. Лыхасэр, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Къ. М. Пэнзигъур, Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хьыкум и Тхьаматэ ипшгъэрлгъхэр зыгъэцакIэгъоу Б. А. Купиныр ыкIи нэмыкIхэр.

ПРЕЗИДЕНТЫМ ИДЖЭПСАЛЪ

Гъэсэныгъэмрэ пIуныгъэмрэ зэгъусэнхэ фае

Урысые Федерацием и Президент къэралыгъом илгъышхъэу зыхадзыгъэм кышчы-ублагъэу илъэс къэс Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукIэ фигъэхьырэ джэпсалэмкIэ пчъагъэрэ кыгушчылагъ, хэгъэгум ищыIагIэ зэшIохыгъэн фэе илъэныкьохэу ыгъэнэфагъэхэр пстэуми кытлгъыгъэхэ-щтыгъэ. Тыгъуасэ, тыгъэгъазэм и 12-м, Урысыем и Конституции и Мафэ тефэу, Кремлым хэт Георгиевскэ залышхом щызэ-хицэгъэ зэлукIэгъум кышчышIыгъэ джэпсалэу программэ шIыкIэм тегъэпсыкIыгъэ документ шъхьалэу щытыгъ. Федеральнэ ЗэлукIэм, Правительствэм ахэтхэм, Урысые Федерацием исубъектхэм япашэхэм, нэмыкIхэу рагъэблэгъагъэхэм апашхъэ кышчыгушчыIээ, Владимир Путинэр Урысые Федерацием ищыIагIэ тапэкIэ зэрэгъэ-псыгъэн фаем епхыгъэ лъэныкьуабэмэ кышчыуцугъ, пшгъэрлгъыкIэхэр кыгъэнэ-фагъэх.

(ИкIгъух я 3-рэ н. ит).

Урысые Федерацием и Президент хэгъэгум хэхъоныгъэ зэришIышты лъэныкьохэр кыгъэнэфагъэх

Урысые Федерацием и Президент и Тхыгъэу Федеральнэ ЗэлукIэм илъэс къэс фигъэхьырэм Владимир Путинэр тыгъуасэ ксэджагъ. Хэгъэгум, социальнэ лъэныкьом, экономикэм хэхъоныгъэ зэралышIытхэмкIэ, хэгъэгум кIоцI политикэмкIэ ыкIи дунэе ИофыгъохэмкIэ еплгъыкIэу илэхэр ащ кышчыриIотыкIыгъэх.

Кремлым и Дворецышхо и Георгиевскэ залэу тхыгъэм кызыщеджагъэхэм Федеральнэ ЗэлукIэм ипарламент ипалатитIумэ ахэтхэм анэмыкIэу Правительствэм хэтхэр, Урысые Федерацием иапшгъэрэ хьыкумхэм япашэхэр, шьолгъыркхэм япашэхэр, ахэм яхабзэ иапшгъэрэ хэбзыхъухэ кыулыкIухэм ятхьаматхэр, дин пашэхэр, общественнэ ИофышIэхэр, СМИ-м япашэхэр щылагъэх. Къэралыгъом и Президент парламентым зышчы-фигъэзэгъэ Иофтхьабзэм Адыгеим и Лышхъэу Тхьакушынэ Аслъан хэлэжъагъ.

Владимир Путиным и Тхыгъэ Урысыер нахь фэшIыгъэ, нахь кIэракIэ зэрэхъуштым анаIэ щытыригъэтыгъ.

— ЛIэшIэгъукIэм пыкIыгъэ илъэс 12-м кыыкIоцI Урысыем инепэрэ ыкIи инеушгъэрэ мафэ пае ашIагъэр макIэп. Хэгъэгур зыпкэ игъэуцожьыгъэным ыкIи гъэпытэгъэным епхыгъэ чэзыоу мэхъанэшхо зиIэр тIугъах. Джыдэдэм пшгъэрлгъэу тиIэр щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу зэры-

лышты Урысые байр гъэпсыгъэныр ары, — хигъэунэфыкIыгъ къэралыгъом и Президент, кызэрэгъуоигъэхэм апапхъэ пшгъэрлгъэу зыулыгъэуцозэ. Ахэм ащыщ медицинэмрэ гъэсэныгъэмрэ уахътэм диштэу нахьышIоу зэхэцэгъэнхэр, унэгъо ныбжьыкIэхэм, социальнэ лъэныкьом Иоф щызышIэхэрэм зычIэсышт унэхэр ягъэгъыгъэныр, ныбжьыкIэхэр нахьыбэу спортым пышгъэнхэр, Урысыем нахьыбэу инвестициехэр кыхьагъэлхъэгъэнхэр.

Владимир Путиным шьолгъыркхэм япашэхэм анаIэ тыраригъэдзагъ чыпIэхэм ащыпсэурэ интеллигенцием IэпыIэгъу арагъэгъотыным.

Президентым и Тхыгъэу Федеральнэ ЗэлукIэм фигъэхьыгъэм кытегушчыIээ Адыгеим и Лышхъэу зэрэхигъэунэфыкIы-

гъэмкIэ, Урысыем ихабзэ ипрограммэ документ шъхьалэу арщыт, апэрэ чэзыоу анаIэ зытырагъэтын фэе Иофыгъохэр ащ кышчыгъэнэфагъэх.

— Тхыгъэм гушчысэ шъхьалэу щыпхырышчыгъэр Урысыем щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу илгъыным пае лъэпкхэр зэкIэ зэкъогъэу-цогъэнхэр ары. Ащ епхыгъэу ары документым обществоу анахъэу зэкъозгъэуцорэ шIуагъэхэр — патриотизмэр, граждан пшгъэдэ-кIыж ахэлгъыныр ыкIи гушхъэлэжыгъэ бай ялэныр IэубытышIэ зыкIыпашIыгъэхэр. Урысыем и Президент пшгъэрлгъэу кыгъэу-цугъэхэм шьолгъыркхэм, Адыгеири ахэм зэрэхэтэу, тапэкIэ хэхъоныгъэ ашIыным иамалхэр кыатыштых, — кыIуагъ Тхьакушынэ Аслъан.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ипресс-кыулыкIэу

ЯлофшIэн зэфахьысыжьи

Урысые политическэ партией «Единая Россия» зыфи-лорэм и Адыгэ шьолгыр къутамэ тыгъуасэ я XXIV-рэ конференцие илагъ. Ащ хэлэжыагъ АР-м и Премьер-министрзу, партием иполитсовет и Секретарь иапэрэ гуадзэу КъумпIыл Мурат. Конференциер зэришагъ политсоветым и Секретарзу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу Iэшэ Мухьамэд.

Шапхъэхэм кызырэдальгъэрэм тетэу Iофтхьабзэр кызызэуехым буж ащ партием исатыр кыххыгъэкIэ нэбгыритфымэ билетхэр мэфэки шьуашэ илэу аритыжьи.

Ащ бужым блэкIыгъэ илъэсым иятлонэрэ илъэснэкIыкIэ мы илъэсэу икIырым къакоцI къутамэм Iофэу ышлагъэр кызызэфахьысыжьи-гъэ гушыIэ кышыIыгъ. БлэкIыгъэ илъэсым икIэм Къэралыгъо Думэм идепутатхэм, мы илъэсым игъэтхэпэ мазэ УФ-м и Президент яхэзыххэу шылагъэхэм партием илахэу хилъхыагъэм, кIэхуэу афэхьыгъэм ар къатегушылагъ. Джащ фэдэу партием ипроект кыдыхэлъытагъэу республикэм шыгъэцэкагъэ хьугъэхэм, непэ лъагъэкIуатэхэрэм къащыуцугъ. Зигугъу кышыIыгъэхэм ащыц партием имылыкукIэ физкульту- рнэ комплекситIоу къащы- рэр, гъогухэр зэрагъэцэкагъэ- гъэхэр, къатыбэу зэтет унэхэм яшагъухэр зэрэзэтырагъэпсы- хыагъэхэр. Партием ишьолгыр къутамэ илофшIэн чанэу зэкIэ кыххэлэжыагъэхэм «тхьашьуе- гъэпсэу» къариуагъ.

Конференцием шызэахьыгъэу шагъэнэфагъэхэм затегушы- Iэхэм буж партием ишьолгыр къутамэ и Секретарь шьэф шьыкIэклэ хадзыгъ. КъакоцIа- гъэхэм анахьыбэм, ар нэбгы- ри 113-рэ, амакъэхэр фатыгъэх ыкIэ мы IэнатIэм кыIунэ- жьи Iэшэ Мухьамэд.

ХЪУТ Нэфсэт.

Цыфхэм язэхахьэ къутырым шыкIуагъ

ГъогурыкIоныр щынэгъон- чъэнымкIэ къулыкIум, муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Красноульскэ къоджэ псэупIэм» иадминистрацие, МыекIопэ районым ипрокуратурэ, гъэс- ныгъэмкIэ и ГъэорышIапIэ ялIыкIохэр, динлэжхэр зыхэ- лэжыгъэхэ зэхахьэ къутырэу Коминтерн шыкIуагъ. Ар мыщ зыкIышхызэхашагъэр аукуб- дыеу шытэп, сыда Iомэ мы илъэсым Красноульскэ къоджэ псэупIэм иводительхэмрэ илъэсрыкIохэмрэ зыхэлэжы- гъэхэ тхьамыкIэгъуищ ащ

игъогухэм атэхьухыагъ.

ГушыIэм пае, тыгъэгъазэм и 3-м ешъуагъэу автомобилым кIэлъырысыгъэ водителыр зы- ныбжэ имыкIуагъэ кIалэм те- хыагъ ыкIэ тырицэгъэ шьобж- хэм ар арылIыкIыгъ.

Прокурорым иIэпыIэгъоу А.В. Дэрбэм къутырэдэхэм къа- филотагъ Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 264-рэ статья ия 4-рэ Iахь диштэу во- дителым уголовнэ Iоф кы- зэрэфызылауахыгъэр ыкIэ ар следствием зэрэзыхифырэр.

Къутырэдэхэм язэхьэ кы-

щаIуагъ гъогухэм тхьамыкIэ- гъуабэ къазэратэхьухьэрэр. А лъэныкъомкIэ зэкIэри зэдэлэ- жьынхэ зэрэфаер, гъогурыкIо- ным ишапхьэхэр зыкубэрэ во- дительхэм альэкIуацIэ шьхьэ- ихыгъэу кыралон зэрэфаер хагъэунэфыкIыгъ. Сыда Iомэ къутырыхэмрэ къуаджэхэмрэ адэхэр дэгъоу зэрэшIэх ыкIэ ешъуагъэу рулым IуIысхьэрэр альэгъу. Цыфхэм ащ фэдэу зыхьукIэ телефонкIэ хэбзэхьу- мэкIо къулыкIухэм макъэ арагъэлун фае.

УплээкIунхэм кызызэрагъэлэгъуагъэмкIэ

2012 — 2013-рэ илъэсхэм якIымэфэ лъэхьан МыекIопэ районым игъогухэм автомо- бильхэр зэпыу имыIэу ащызек- Iонхэм пае прокуратурэм му- ниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «МыекIопэ районым» игъогу- хэм япхыгъэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцэклэрэ организациехэм осыр зэратхьурэ транспортхэр агъэхьазыргъэхэмэ ыкIэ Iу-

мыл мыхьуным пае ищыкIэ- гъэшттым фэдиз пкыгъэхэр яIэмэ ыуплэкIугъ.

МыекIопэ районым ипроку- рор иIэпыIэгъоу, я 3-рэ клас- сым хэхьэрэ юристэу А.В. Дэр- бэр, муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «МыекIопэ районым» иад- министрацие ипащэ игуадзэу С.Н. Афанасьевыр, «Адыгэ- автодорым» иинженер шьхьаIэу

А.Д. Осокинын, Урысыем хэ- гъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Мини- стерствэ МыекIопэ районым- кIэ икъутамэ гъогурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ икъулыкIуэ иотдел ипащэу, полицием иполковникэу С.П. Старцевыр, Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министер- ствэ гъогурыкIоныр щынэгъон- чъэнымкIэ и ГъэорышIапIэ илIыкIоу, полицием икапитанэу В.Н. Кулагиныр зыхэтыгъэхэ комисиим Адыгэ Республи- кэм и Гъогу-псэолэшI гъэорышIапIэу N 3-м, фирмэу «МыекIопэ ДРСУ-м», мы фир- мэм и Дэхьо участкэу N 2-м уплээкIунхэр ащызэхьагъэх.

УплээкIунхэм нафэ кызыра- щыхьугъэмкIэ, осыр зэратхьу- рэ техникэу яIэр агъэцэклэ- жьи, Iумыл мыхьуным пае ящыкIэгъэшттым фэдиз пкы- гъэхэри алэкIэлъых. Ау фирмэу «МыекIопэ ДРСУ»-мрэ Дэхьо участкэу N 2-мрэ осыр зэрат- хьурэ техникэм джыри фышэ- клэх, ахэм КДМ-м фэдэу авто- мобили 2-рэ автогрейдер 2-рэ ящыкIагъ.

МыекIопэ районым ипрокурор иIэпыIэгъоу, я 3-рэ классым хэхьэрэ юристэу А.В. ДЭРБЭ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Урысые Федерацием и УIэшыгъэ КIуачIэхэм ягъэпытэн ялахьышхо зэрэхашыхьэрэм, Адыгэ Республикэм идзэ ком- иссариат зызэхашагъэр илъэс 90-рэ зэрэхьурэм япхыгъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхьу тхьылэ афагъэшъошагъ:

— **Лебедь Ольга Владимировна** ыпхьум, Адыгэ Респуб- ликэм идзэ комиссариат МыекIопэ районымкIэ иотдел ипащэ;

— **Прокудин Юрий Александр** ыкIом, Адыгэ Рес- публикэм идзэ комиссариат ихьухьанымкIэ, дзэм ащэштхэм ягъэхьазырынкIэ ыкIэ ятхынкIэ иотдел ипащэ;

— **Хруст Сергей Васильевич** ыкIом, Адыгэ Республи- кэм идзэ комиссариат Дзеджэ, Кошхьэблэ районхэмкIэ иот- дел ипащэ;

— **Чекан Александр Иван** ыкIом, Адыгэ Республи- кэм идзэ комиссариат ихьухьанымкIэ, дзэм ащэштхэм ягъэ- хьазырынкIэ ыкIэ ятхынкIэ къутамэу къалэу МыекIуапэ щыIэм ипащэ.

Гъэлэшыгъэу Iоф ашIэшт

ИлъэсыкIэ кыхьагъу мэфэкихэр, Рождество къэблагъэх. А уахь- тэм чыпIэ зэфэшхьафыбэм Iофтхьабзэхэр ащыкIощтых, щапIэхэм, бэдзэршыпIэхэм цыфхэр нахьыбэу ащызэхьа- щтых, район ыкIэ къэлэ гупчэхэм ащыжъотышт. Мэфэки мафэхэм щынэгъончъэу цыфхэм зафагъэ-

хьазырынхэм ыкIэ хагъэунэфыкIынхэм фэшI кы- лыкIуэ зэфэшхьафэу ащ фэгъэзагъэхэм ялофшIэн нахь агъэлэшыгъ. Ар блэкIыгъэ тхьамафэм терро- ризмэм пэшIуекIогъэнымкIэ комисиим илэгъэ зэхэ- сыгъоми кышъаIуагъ. Хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ Мини- стерствэм, ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ къулыкIум ыкIэ нэмыкI ведомствэхэм япачэхэм тызэрэшагъэгъозагъэмкIэ, республикэр лъэныкъо пстэумкIэ афэхьазыр.

АР-м хэгъэгу кIоцI Iофхэм- кIэ иминистрэ кызыериIуа- гъэмкIэ, мэфэки Iофтхьабзэхэр зыщызэхашэшт чыпIэ пэпчэ шапхьэхэр зэрашагъэцэкаIэ- хэрэм, зэрэхьумагъэхэм, Iоф- хэр зэрэщылъыкIуатэхэрэм альыплээнэу ыкIэ пшъэдэ- кIыжэ ыхьынэу зы нэбгырэ епхыгъэшт, мафэу Iофтхьабзэр зыщызэхашэшттым гъэлэ- шыгъэу полицием илофшIэхэм къагъэгъунэштых. Тыгъэгъа- зэм и 30-м кышыублагъэу кыхьашт илъэсым ищылэ мазэ и 10-м нэс къулыкIум ипащэхэм дежурствэр ахьышт. АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ мэфэки мафэ- хэм Iоф зэришIэштэу рахьу- хыагъэм кыдыхэлъытагъэу, ошIэ-дэмышIэу зыгорэ къэхьу- гъэмэ е зыщыц амышIэрэ пкыгъо къагъотыгъэмэ зэрэ- зекIощтхэр, мэфэки Iофтхьаб- зэхэр зыщызэхашэштхэ чы- пIэхэр щынэгъончъэнхэм фэшI шапхьэу агъэцэклэн фаехэр, анахьэу анаIэ зытырагъэтышт- хэр муниципальнэ образовани- ехэмрэ гъэсэныгъэм епхыгъэ учреждениехэмрэ япачэхэм альагъэIэсыгъ.

Джащ фэдэу мы уахьтэм пиротехническэ пкыгъо зэ- фэшхьафхэмкIэ сатыу зышIы- хэрэм ащ нахь лъэшэу зыра- гъэушъомбгъугъ. Ахэм шап- хьэхэр зыгъэцэкаIэхэу къахэ-

кIырэр макIэ. Пиротехникэри шапхьэхэм адиштэу къамы- шыгъэмэ машIо кыхьынкIэ, тхьамыкIагъо кыхьынкIэ шынагъо. Ащ фэшI мэфэки топхэр зыщашэрэ тучанхэр по- лицием илофшIэхэмрэ машIор къэмышьуным лъыплъэрэ къу- лыкIумрэ етIупшыгъэу ауп- лэкIух. Хэгъэгу кIоцI Iоф- хэмкIэ Министерствэм кы- зэритыгъэмкIэ, блэкIыгъэ тхьа- мафэм зыдэщыIэгъэхэ щапIэ- хэм ащыц горэм шапхьэхэм адимыштэу ашыгъэ пиротех- ническэ пкыгъо 700-м ехьу кычIахыгъ. Ащ нэмыкIэу машIор къэмышьунымкIэ шап- хьэу шыIэхэр аукуагъэхэу гъо- гогуи 10 агъэунэфыгъ, пэцэ IэнатIэр зыIыгъ нэбгыри 4-мэ административнэ пшъэдэжыгъ арагъэхьыгъ.

МашIор къэмышьуным лъып- лъэрэ къулыкIум гъэсэныгъэм епхыгъэ учреждениеу мэфэки зэхыхьэхэр зыщыкIощтхэр мы мафэхэм еуплэкIух. Ахэм хэ- укьоныгъэу кыхьагъэщыгъэхэр охьтэ кIэклым дзымыгъэзы- жьырэ пащэхэм пшъэдэжыгъ зэрарагъэхьыштыр ащ ипащэ- хэм кыкIагъэтхыгъ.

Щынэгъончъэным фэгъэ- зэгъэ къулыкIуэ пстэуми кы- хьашт илъэсым ищылэ мазэ и 10-м нэс гъэлэшыгъэу Iоф ашIэшт.

ХЪУТ Нэфсэт.

ПРЕЗИДЕНТЫМ ИДЖЭПСАЛЪ

Гъэсэнныгъэмрэ пӀуныгъэмрэ зэгъусэнхэ фае

(ИкӀзух. А 1-рэ нӀкӀуб. кыщӀежсэ). КъызэрэтщыхуӀгъэмкӀэ, гупшысэ шхъаӀэу ащ ипсалъэ щыпхырищыгъ Урысыер къэралыгъо баеу, къэралыгъо лъэшэу, шхъафитыныгъэ икӀу зилӀ ыкӀи цыфхэм шыӀэкӀэшӀу зыщыраӀэ хэгъагоу гъэпсыгъэн зэрэфаер. АдкӀэ кыӀогъэ псӀтӀур а пшӀэрылгыр шыӀэныгъэм цыгъэцӀкӀэжыгъэным фӀшӀ шӀэгъэн фаеу щытхэм япхыгъэх. ГушыӀэм пае, къэралыгъо баеу, къэралыгъо лъэшэу ушытын ыкӀи дунӀэшхом шыкӀорэ зэ-нӀкъокуныгъэм апӀ ушытын плъӀ-кӀыштӀап интеллектуальнӀ кӀочӀэшӀу уимыӀэу. ЕгъэджӀнымрэ пӀуныгъэмрэ зериӀфӀшгъуашӀу зэхъмыщӀу, гъэсэнныгъэм зыкъемыгъэлӀтӀу нӀмыкӀ къэралыгъохэм апӀ ушытын зэрэмылӀэкӀыщтыр Президентым теубытагъэ хэлӀу кыӀуагъ.

Владимир Путиным къызэриӀуагъэмкӀэ, Урысыер шхъафитыныгъэ икӀу зилӀ ыкӀи къэралыгъо баеу бгъэпсын плъӀкӀыштӀап

сабый ӀыгъыпӀэхэм япхыгъэ кыныгъохэр дэ-мыгъэзыжхэу, цыфхэм ӀофшӀэн ямыгъэгъотӀу, демографии кыныгъохэр зӀшӀомыххэу, псауныгъэм зыкъемыгъэлӀтӀу, цыфхэр спортым зэрэ-пыщагъэхэм хъмыгъахъоу, нӀмыкӀ Ӏофы-гъуабӀ зӀшӀомыххэу. ШӀэгъэн фаеу щытхэм къащыуцӀзӀ, Владимир Путиным пшӀэрылгы кыгъэгъуцӀгъ сабый ӀыгъыпӀэхэм япхыгъэ кыныгъохэр кыхъащӀ илъэ-сым иапӀрӀ кӀэлӀэныкӀо ехъулӀу дэгъэ-зыжыгъэнхэ фаеу. Ащ фӀшӀ унӀе сабый ӀыгъыпӀэхэри гъэфедӀгъэнхэ, зыгъэушӀом-бгъугъэн фае. Джащ фӀдӀу демографии кыныгъохэм къагетушыӀзӀ, унагъо пӀпчӀ анахъ макӀэми лъфыгышӀ иӀу шы-тыныр ищыкӀагъэу ылытагъ. ТицӀыфхэр нахъыбӀ шыгъэнхэм епхыгъэ еплӀыкӀэхэр лӀыгъэкӀуагъӀзӀ, кыхъащӀ илъэсым демо-графии Ӏофыр нахъ зыщыкӀын регионхэм ны (унӀгъо) мылӀкум епхыгъэ Ӏофыгъуа-кӀэхэр зэрачызэрахъащӀтхэр хигъэ-унӀфыкӀыгъ.

ЗычӀэсыхэр унӀхэр цыфхэм ягъэгъо-тыгъэнхэмкӀэ кыныгъоу шыӀэхэм къа-щыуцӀзӀ, ипотека шӀыкӀэм процент 40—50-м нӀсӀу хъхъоныгъэхэр ышӀыгъэх нахъ мылӀэми, непӀ бӀмӀ а шӀыкӀэм тетӀу яунӀ амалхэр нахъышӀу ашӀынхэ зэрамылӀэкӀырэр кыхыгъэщыгъ, унӀхэр бӀджӀндӀу ятыгъэнхэ шӀыкӀэр гъэфедӀ-гъэн фаеу зериӀлытӀэр кыӀуагъ. Демо-графии кыныгъохэр дэгъэзыжыгъэн-хэм епхыгъэ нӀмыкӀ лъэныкӀуи кыщы-уцӀгъ. ТилӀэкӀэгъухэу Урысыем щып-сӀунхэу къӀэкӀожы зышӀоигъохэм граж-данствӀ ятыгъэным кыныгъоу пылӀхэр дэгъэзыжыгъэнхэ, ар бӀкӀэ нахъ кыӀз-рыкӀлоу гъэпсыгъэн зэрэфаер кыӀуагъ. КъызэрэтшӀошӀырэмкӀэ, тӀ, адыгъэхэм, непӀ ар тищыкӀэгъэ шӀыпкӀэу щыт.

— Урысыер сыдигъокӀи лӀэккыбӀ зыщыпсӀурӀ къэралыгъоу щытыгъ, ащ тигъэбаищтыгъ, тигъэпыгъэщтыгъ. ГухӀкӀ нахъ мылӀэми, лӀэккӀ зӀфӀшхъафхэм язӀкъотыныгъэ, зӀкӀэми зы хэгъагъу ицӀыфхэу зызэралытӀэжыщтыгъэм

аужырӀ илъӀэхэм кыкӀичыгъ, — кы-Ӏуагъ Владимир Путиным. — ЛъӀэккӀ псӀтӀ-ухэри лъэныкӀуабӀхэмкӀэ баих, ар къагъэ-нӀжыын фае. Ау зӀкӀэми зы къэралыгъор зэрӀзӀдытӀуунӀр, патриотӀу тыщытын зӀ-рӀфаер зыщыдгъэгъупшӀ хъуштӀап. ШӀыпкӀэ, патриотизмӀер уатӀеункӀэзӀ яб-гъӀштӀгъэнӀу щытӀап, ар пӀуныгъэм дыкӀы-гъун фае. АрышӀ, еджапӀэхэм егъэджӀ-нымрэ пӀуныгъэмрэ зӀкӀэрыпчынхэ умылӀэкӀынӀу ашыгъэпсыжыгъэн фае.

Кочын Ӏофми Владимир Путиным ынаӀэ тыридагъ. КыӀуагъ джы кыӀзнӀсыгъэм ыпӀкӀэ тилӀгъэ хэгъагъушхом ипаспорткӀэ бӀу Урысыем кыӀзӀрихъэр. ТаможенӀ шӀолгыр зыкӀым хъхъэрӀ къэралыгъохэр хъмыгъэхэу, адрӀхэм къарыкӀыхэрӀ ӀкӀыб хэгъагъу паспорткӀэ тыхэгъагъу кырагъахъ-хэу гъэпсыгъэным псынӀкӀу тыгъэхэн зӀ-рӀфаем анаӀэ тыраригъэдзӀгъ.

Мы тыхгъэ кӀӀкӀымкӀэ Урысые Феде-рацием и Президент иджӀепсалъэ пшӀэ-рылгы кыщыгъэгъуцӀгъэхэр, тапӀкӀэ шӀэгъэн фаеу кыгъээнфагъэхэр кыӀо-тыкӀыгъэ зэрэмыхъугъэр тӀшӀэ, ащ фӀдӀэ пшӀэрылгы тилӀагъӀ. ЗӀхӀтхыгъэхэм ащыщхэу нахъ псынӀкӀу тынаӀэ зыгъытӀдза-гъэхэр ары ныӀӀп тыкызышӀуцӀгъэхэр. (Тикорр.).

ТИЩЫТХЪУЗЕХЪЭХЭР

ильэсым ШӀэ-джӀн районым-кӀэ къуаджӀу ШӀуджӀнхъабӀэ (ХъакурынӀ-хъабӀэ) кыщы-хъугъ. Гурыт имыкӀу еджа-пӀэм щеджӀзӀ, ятӀу Иляс Мые-кӀуапӀ Ӏоф ши-шӀӀӀӀӀ кыза-щӀэжыым уна-гор къӀэкӀожы, Шыхъамбый я 5-рӀ мыекъопӀ къӀӀэ гурыт еджапӀэм чӀа-

Шыхъамбый «Урысые Феде-рацием транспортымкӀэ иза-служенӀ ӀофышӀ» зыфӀлорӀ цыгъхъуцӀр кыфаусыгъ. Джы-рӀблагъэ ащ зылӀудгъаӀи, кы-лӀэжыгъэ шӀыпкӀэу къэралы-гъо цыгъхъуцӀр кыӀзэрӀфагъэ-шӀошагъэмкӀэ тыфӀгушӀӀӀзӀ, предприятием илъӀэс зӀкӀӀлы-кӀохэм ӀофшӀагъэу кыгъэлӀэ-гъуагъэхэм, непӀ гъогушӀ ор-ганизацӀем ищыӀаӀэ зэрӀзӀхъа-гъэм кӀӀкӀу къатӀдгъэушыагъ.

— Тиорганизацие шыӀэ зы-хъугъэм кыщыублагъэу ав-томобиль гъогу километрӀ 500-м ехъу, ӀэрышӀ псӀуалӀхэу ыкӀи лъӀмыджхэу зы километ-

анахъу узэрыгушхохэ-рӀ? — теупчӀыгъ тигу-щылӀгъу.

— СӀ сшӀхъӀкӀэ сыхӀэлажӀэ-зӀ автомобиль гъогу километрӀ 300-м ехъу, лъӀмыдж ыкӀи зӀпырыкӀыпӀ зыфӀаӀохэу зы ки-лометрӀ дгъӀпсыгъӀ. АхӀэр ре-нӀу сыгу кыӀнӀжыщтых. Ана-хъу сызыгъэгъушхохӀэрӀ ащы-щых МыекъуапӀ — ЛӀбапӀ — Кореновск зыфӀтӀорӀ гъогум щыщ километрӀ 31-у дгъӀкӀэ-жыгъэр, МыекъуапӀ икӀо-хъӀпӀ лъэныкӀокӀэ кыдӀзы-ухъэр гъогу километрибгъоу МыекъуапӀ — ПуапӀ зыфӀтӀорӀ гъогум МыекъуапӀ — ЛӀбап

нӀмыкӀхэр. АхӀэр лъӀгъохӀэу зериӀагъэмкӀэ афӀраз, яшӀуа-гъу кырагъӀэкӀыгъэр зыщи-мыгъэгъупшӀу, ежымы опытӀу иӀэ хъугъэр иӀофшӀӀӀгъухэм игуапӀу непӀ адегъошӀ, зериӀӀэ-кӀу ӀӀпыӀгъу афӀхъу.

Ӏоф ышӀӀӀн зыкӀор арӀп цыфыр кызыкӀӀхъугъэр. Ащ цыфыгъэ ыкӀи мылӀку рӀзӀныгъэ хигъуа-тӀу, фӀкӀӀыщыгъоу мафӀ къӀэс цыфыр ӀофышӀӀ дӀкӀуу щытын фае. Ау джырӀ лъӀхъаным тызӀ-рӀфаем фӀдӀу зӀкӀэри зэрӀмы-гъӀпсыгъэр хӀтӀ ешӀӀ.

— ПроизводствӀем имы-закъоу, сиӀофшӀӀн илъӀэныкӀо шхъаӀӀу сӀлытӀэ, — еӀо Шыхъамбый, — предприятием Ӏутхэм социальнӀ ӀӀпыӀӀгъу ягъэгъотыгъӀныр. ХӀтрӀ пащи непӀ ар ипшӀӀрылгы шхъаӀӀу кысшӀошӀы, сыда пӀомӀэ шыӀӀэныгъэм кыныгъуабӀмӀ тащырехыӀӀ. Ары зычӀӀэ-сыщтхэ унӀ кӀэзышӀӀфы е зы-чӀӀэсыр зыгъӀцӀкӀӀэжы зышӀоигъо-хӀом процент тегъахъо хӀэ-мылӀӀу ахъӀцӀ чӀыфӀ типред-приятие зыкаритырӀ. Джащ фӀдӀу илъӀэс къӀэс тиӀофышӀӀ-хэр закышагъӀепсӀфынӀу хы ШӀуцӀӀ ӀушӀом, санаториехэм, пансионатхэм тӀгъаӀлох. ПсӀо-лӀӀӀӀ участкӀэхэм Ӏоф ащызы-шӀӀӀхӀэр ыпӀкӀэ хъмылӀӀу щӀ-джӀгъуашӀхэ ятӀгъӀшӀы, цыф-хэм мылӀку ӀӀпыӀӀгъу ятӀтӀы, анахъ ӀофышӀӀ дӀгъухэм ахъ-щӀ шӀухъафтынхэр афӀтӀгъӀ-шӀуашӀх. КъӀсӀуагъэхэр икӀу фӀдӀизу слыгъӀтӀрӀп, ау ахӀэми тиӀофышӀӀхэм агу кыдащае, нахъ егугъухӀзӀ Ӏоф зӀрашӀӀ-щытым кыфӀалӀтх.

ИкӀӀухым ищыӀӀэныгъэ анахъ мӀфӀ гушӀуагъоу кыхӀафӀхӀ-рӀмкӀэ тызеупчӀым, Шыхъам-бый кӀӀӀӀыгъ.

— Анахъ гушӀуагъохӀу мӀ-фищ сиӀ, — еӀо ащ. — Пхъо-рӀлӀфӀищӀу сиӀхӀэр кызышӀу-гъӀхэ мафӀхэр хӀзгъӀуунӀфы-кӀыхэ зыхъукӀэ ары анахъ си-гушӀошӀохор.

ОпсӀу, Шыхъамбый! Пса-уныгъэ пытӀэ уиӀу уигъӀхъа-гъэхэм тапӀкӀи ахӀбгъӀхъонӀу ыкӀи узыкӀӀгъушӀурӀ пхъорӀлӀ-фыхэм джыри кхӀахӀхъонӀу пфӀтӀӀо!

СӀХЪУТӀ Нурбий.

КъылӀэжыгъэ шӀыпкӀэу къыфагъэшӀошагъ

Адыгэ РеспубликӀем икӀэра-лыгъо унитарнӀ предприятиеу «Гъогу-псӀолӀӀшӀ гъӀоры-шӀапӀӀу N 3-р» зыфӀлорӀем ипа-щӀу непӀ Ӏоф зышӀӀрӀ МӀр-тыкӀо Шыхъамбый партием и МыекъопӀ къӀӀэ комитет иин-структорӀу загъӀнӀфӀагъӀэм кы-щыублагъӀу сӀшӀӀ. ЫпӀӀкӀэ згъӀцӀакӀӀштыгъэ ӀофшӀӀӀнымкӀэ тызӀпхыгъэу кыхӀӀкыгъ, джы сызыпылгы журналист ӀофшӀӀ-нымкӀэ кӀӀзгъӀӀӀгъон фаеу щыт темӀхэм ар зыпылгы Ӏоф-шӀӀӀныр къахеубытӀшӀ, бӀрӀэ тызӀрехыӀӀ. АрышӀ, илъӀэс щӀӀкӀым ехъугъэу пшӀӀрӀ цы-фым къепӀӀӀӀн плъӀкӀыштӀхэр кӀӀгъотыгъуаехӀп. Шыхъамбый цыф шӀырыт, сӀмӀркӀуи хӀлӀ, кӀӀгубжыгъ кыпшӀӀошӀыгъэ кӀӀшхыжынышӀ, зӀкӀэри ащ щӀӀӀӀӀдыжы зыфӀпӀоштым ишӀӀӀӀ фӀд. Ау зыпылгы Ӏоф-шӀӀӀным теубытӀгъэ пытӀэ фыри, шӀӀӀныгъэу иӀр, опытӀу зӀуи-гъӀӀагъэр зӀкӀэ ипшӀӀрылгыхэр дӀгъоу зыригъӀцӀкӀӀштхэм фе-гъӀэлажӀэ. НыбджӀгъу дӀгъу, цыф кыӀзӀрыкӀу, хъхъӀкӀэ-хъ-кыкӀэ ешӀӀ зыфӀлорӀем фӀд.

ИщыӀӀныгъэ гъогу ехыӀла-гъэу сыда Шыхъамбый къеп-ӀӀӀн плъӀкӀыштӀхэр? 1951-рӀ

гъӀхъажыгъ. Ар кыӀзеухым кӀалӀу Ростов дӀт инженер-псӀолӀӀшӀ институтым чӀӀхъагъ. Мыр 1973-рӀ илъӀэсым кыӀзеу-хым Гъогу-псӀолӀӀшӀ гъӀоры-шӀапӀӀу №3-м мастерӀу, нӀу-жым прорабӀу Ӏоф шишӀӀӀ, дӀэ къулыкӀум ашагъ. Ащ кыӀзекӀы-жыым зылутыгъэ ӀофшӀапӀӀм Ӏухъажи, 1979-рӀ илъӀэсым нӀс прорабӀу Ӏоф ышӀагъ. А илъӀэ-сым партием и МыекъопӀ къӀӀэ комитет рагъӀблагъи, апӀ зӀ-хӀӀӀӀн ӀофшӀӀӀнымкӀэ отдӀлым, етӀланӀ промышлӀеннӀ-транспортнӀ отдӀлым яинструкторыгъ. 1982-рӀ илъӀэсым шышӀхъӀӀум Гъогу-псӀолӀӀшӀ гъӀорышӀапӀӀу N 3-м ипащӀу агъӀнӀфагъэу, джы кыӀзнӀсыгъэм ащ иӀӀшхъӀтет. Унагъо иӀ. ИшӀхъӀгъусӀу Суса-нӀ врач-логопедӀу Ӏоф ешӀӀ. ЗӀшӀхъӀгъусӀхэм лъфыгытӀгу зӀдапӀугъ. КӀӀӀӀ нахъыжӀу АйдӀмыр ПшызӀ шӀолгыр къӀ-ралыгъо технологическӀ инсти-тутыр кыуухыгъ, Гъогу-псӀо-лӀӀшӀ гъӀорышӀапӀӀу N 3-м прорабӀу Ӏут, кӀӀӀӀ нахъыкӀӀу Алим Ростов дӀт къэралыгъо экономическӀ институтыр кы-ухыгъ, аспирантурӀм чӀӀс.

БӀмышӀӀу Урысые Федера-цием и Президент и УказкӀӀ

рӀ ыгъӀпсыгъ, — кытфӀеуатӀ Шыхъамбый. — ТкӀуачӀӀ кы-хыщтым фӀдиз заказхэр дгъо-тыхӀмӀ, илъӀэсым кыкӀоцӀ сомӀ миллиард зыосӀ псӀо-лӀӀшӀ-монтажнӀ ӀофшӀӀнхэр дгъӀӀцӀкӀӀӀнхэ тӀӀӀкӀыштӀ. Ащ фӀдӀ амалхэр зӀрӀтӀӀхэр шы-сӀэхэмкӀэ нафӀ кӀӀсшӀы сшӀоигъу. ӀӀӀӀӀӀӀныгъэ дӀгъу зыхӀӀӀ кадӀрӀхэр тилӀх, ӀӀкӀыб хэгъа-гъухэм къащашыгъэ гъогушӀ техникӀ ыкӀи механизм зӀфӀ-шхъафхэр кӀӀтӀцӀфыгъэхэу тиӀофшӀӀн цытӀгъӀфедӀх, пӀ-рыт шӀыкӀӀхэм атегъӀпсы-кыгъэу тиӀофшӀӀн зӀхӀтӀӀӀ. Предприятиер участкӀищӀу го-щыгъэ:сыхъатым асфальтбетон тонн 52-рӀ кӀӀзыгъӀхъазырын зылӀӀкыштӀ заводыр, мыжбо-гъӀушкӀой участкӀер, гъогушӀ-псӀолӀӀшӀ техникӀ 30 ыкӀи хылыӀӀзӀщӀ автомашинӀ 45-рӀ зыхӀхъӀрӀ участкӀер. ГъӀӀцӀкӀэ-жыын-механическӀ мастер-скойи тилӀ. А зӀпсӀӀур сыд фӀдӀ гъогушӀ ӀофшӀӀни игъӀӀцӀкӀӀн фытегъӀпсыхъагъ.

— Шыхъамбый, о пшӀхъӀкӀэ ухӀэлажӀэзӀ сыд фӀдиз гъогу кило-метрӀ пчӀагъа жъугъэ-псыгъэр, сыд фӀдӀ про-ектхэм ягъӀцӀкӀӀэжына

Илъэсым изэфэхьысыжьхэр, пшъэрылъ шъхьалэхэр...

Адыгэ Республикэм хэгъэгуклоцI ИофхэмкIэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым Иофэу ышлагъэм изэфэхьысыжьхэм, щыклагъэу, гумэкIыгъоу ыпашъхъэ щытхэм, тапэкIэ пшъэрылъэу зыфигъэуцужьхэрэм къатегущылагъ ыкIи упчIэу фэдгъэзэгъэхэм джэуапхэр къаритыжыгъ министрэу Александр Речицкэм.

— **Илъэсым изэфэхьысыжьхэм закыфэбгъазэм о пшъхьэкIэ ахэм уагъэрэзагъа, сыда зэшлошъухын шъульэкIыгъэр, кыжъудэмыху-гъэр?**

— 2012-рэ илъэсым имэзэ пшыкIузым ехъум Адыгеим бздэжэшIэгъэ 3778-рэ щызэрархъагъэу хэбзэухъумэкIо кыулыкъухэм агъэунэфыгъ, блэкIыгъэ илъэсым мыщ фэдэ иуахътэ егъэпшагъэмэ ар проценти 10,8-кIэ нахъ макI. БздэжэшIагъэхэм япчъагъэ зыщыхэхьогъэ закъор Теуцожэ районыр ары. БздэжэшIэгъэ хылыгъэхэм ыкIи хылыгъэ дэдэхэм япчъагъэи процент 13,3-рэ кыщыкIагъ. Джащ фэдэу урамхэм, зыгъэпсфылIэ чыпIэхэм, скверхэм ащызэрархъэгъэ бздэжэшIагъэхэм япчъагъэи процент 16-кIэ нахъ макIэ хуогъэ. Илъэсэу тызыхэтым ищылэ мазэ кыщегъэжъагъэу шэкIогъум нэс республикэм щызэрархъэгъэ бздэжэшIагъэхэм ащыщэу 2175-р хэбзэухъумэкIо кыулыкъухэм зэхафын алъэ-кIыгъ. Хэбзэухъагъэр зыу-кыогъэ нэбгырэ 1467-рэ агъэ-унэфыгъ. Ыпэрэ илъэсхэм зэрархъэгъэ бздэжэшIагъэхэу (аныхъэу хылыгъэхэм ыкIи хылыгъэ дэдэхэм) зэхафыгъэхэм япчъагъэи процент 38-рэ фэдизкIэ нахъыбэ хуогъэ. Машинэр зэрэ-рафыжъагъэм, гъэпцIагъэ зы-хэлъ бздэжэшIагъэхэм язэхэ-фын алъэныкыокIэ непэ гу-мэкIыгъохэр къэуцух, ахэм япчъагъэ нахъыбэ хуогъэ. Ты-гъуагъэхэм ащыщэу 484-р, хъункIэн бздэжэшIэгъэ 26-рэ зэхэтфынхэ тIэкIыгъэп. Хэ-бзэухъагъэхэм димыштэу Iашэр зэрагъэфедатгъэм ыльэ-ныкыокIэ бздэжэшIэгъэи 107-рэ зэхэтфыгъ. Джащ фэдэу нарко-тиххэр хэбзэнчъэу гъэзекIо-гъэнхэм епхыгъэ бздэжэшIэгъэ 212-рэ полицием ИофхэмкIэ агъэунэфыгъ. Гъэхъагъэу ти-Iэхэм адакIоу, гумэкIыгъоу къэ-уцухэрэи макIэп. Анахъэу кыыхэбгъэщын фаер 2011-рэ илъэсым мыщ фэдэ иуахътэ егъэпшагъэмэ, укIыгъэ Иофхэм, бзылгъыгъэм зэрэбэныгъэхэм ыкIи хъункIэн бздэжэшIагъэхэм япчъагъэи зэрархъыбэр ары. БздэжэшIагъэи зезыхъагъэхэм япроцент 40-м ехъумэ ыпэкIэ

хэбзэухъагъэр аукъуагъэу щытыгъ, нэбгырэ 582-р хъап-сым чIэсыгъэх. Зыныбжэ имы-кыугъэхэр зыхэлъжъэгъэхэ бздэ-жэшIэгъэи 169-рэ республи-кэм щызэрархъагъэу дгъэунэ-фыгъэ, ахэм ащыщэу процент 34-р хылыгъэхэм ыкIи хылыгъэ дэдэхэм ахалгытэх. Экономикэм ыльэныкыокIэ зэрархъэгъэ бздэжэшIагъэхэм япчъагъэ 480-рэ мэхъу, ахэм ащыщэу 368-р следствием зэхифыгъэх, нэб-гыри 121-мэ алъэныкыокIэ кызылхъагъэу уголовнэ Иофхэр хыкумым IэкIэдгъэхъагъэх. Анахъэу тызы-гъэгумэкIыхэрэм ащыщ тигъогухэм къа-те хъу хъэрэ хуогъэ-шIагъэ-хэм цIыфыбэ зэрархъагъэу дэгъэзыжы-гъэнхэм тишпы-пкъэу тыпы-лышты, 2013-рэ илъэсым пшъэ-рылъэу зыфэд-гъэуцужьхэрэр зэшлохыгъэн-хэм тыналэ тедгъэтышт.

— **Министерствэм икыу-лыкыушIэхэм ащыщыбэ тигъунагъу шъолъырхэм кIохэу бэрэ кыыхэкIы. Ар щынагъоу олыта ыкIи сыд фэдэ пшъэ-рылыа ахэм афэжъугъэ-уцухэрэр?**

— Терроризмэм пэшIуекIо-гъэнымкIэ Иофтхъабзэхэр Те-мыр Кавказым ишъолъырхэм зышарагъэкIокIыхэрэм кы-щегъэжъагъэу тикъулыкъу-шIэхэр ахэм ащыIэх. Урысые Федерацием и Правительствэ, хэгъэгуклоцI ИофхэмкIэ Мини-стерствэм пшъэрылъэу къафи-гъэуцухэрэр щытхъу хэлъэу агъэцакIэх, Чэчэным, Ингуше-тием, Дагъыстан ыкIи Къэбэр-тэе-Бэлыкъар республикэхэм ащыпсэурэ цIыфхэм ярэхъа-тыгъэ къаухъумэ. Мы илъэ-сым, мэкъуогъум и 15-м кы-щегъэжъагъэу хэушъхъафы-кыгъэ пшъэрылъхэр зыгъэцэ-кIэрэ отрядым икыулыкъушIэ

нэбгырэ 30 Республикэу Да-гъыстан ыкIи полицием изэхэт отряд хэхьэрэ нэбгырэ 30 Чэ-чэным кыулыкъу шахы. Ахэм агу кыдэцэгъэныр, ямораль-нэ-психологическэ зытет зы-кыгъэIэтыгъэныр министр-ствэм пшъэрылъ шъхъалэу зы-фегъэуцужьы. Анахъэу тыналэ зытетидзэрэр кыулыкъушIэхэм яунагъохэм IэпыIэгъу тафэ-хъуныр, ахэм ягумэкIыгъохэр, ящыкIагъэхэр зэхэтшIэныр ары. ТикIалэхэм кыулыкъу зыща-

Мыекъопэ районым щылэ полицием иотдел иунакIэ итеплъ.

хырэ чыпIэхэм бэрэ ташэлэ, ахэм ащыпсэурэ цIыфхэм залу-тэгъагъэ, еплъыкIэу афыралэр зэтэгъашIэ. Илъэс пчъагъэм ящытхъу амыIагъэмэ, зи дэй тикъулыкъушIэхэм къарало-лагъэп. АщкIэ ахэм инэу са-фэраз. ГухэкI нахъ мышIэми, мыщ фэдэ командировкэхэм кIэху дэйхэр афэхъухэу кы-хэкIы. Къаралыгъом пшъэры-лъэу къафигъэуцугъэр агъэца-кIэзэ, Дагъыстан щылэгъэ ти-кIалэхэм ащыщэу нэбгыритIу мы илъэсым чIэтынагъ. Ахэр омовоцэхэу Вячеслав Крав-цовымрэ Артем Гармашрэ. Лыхъужыныгъэ зезыхъэгъэ тиIофшIэгъухэр егъашIи тыгу илыштых, ахэм яшIэжэ дгъэ-лэпIэшт.

— **Федеральнэ Мини-стерствэм ишъуагъэкIэ мы аужырэ илъэсхэм ад-министративнэ ыкIи кыу-лыкыу зехъэпIэ унэу шъушыгъэр макIэп, кыулыкъум иматериаль-нэ-техническэ зытет**

хэхъоныгъэхэр ышIы-гъэх. А ИофшIэныр тапэ-кIи лыжъыгъэкIотэн гу-хэлъ шъуиIа?

— ТикъулыкъушIэхэм, ахэм яунагъохэм ящыIэкIэ-псэукIэ нахъышIу шIыгъэныр типшъэ-рылъ шъхъалэхэм ащыщэу сэл-ыгъэ. Ар дгъэцэкIэным фэшI мы аужырэ илъэсхэм зэшло-тхыгъэр макIэп. Федеральнэ гупчэмрэ республикэм ипашэ-хэмрэ яIэпыIэгъукIэ къатыбэу зэтэт унэхэр тшIыгъэх, нэбгырэ пчъагъэхэм псэупIэхэр ядгъэ-гъотыгъ. Ащ дакIоу аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ админи-стративнэ унакIэхэри дгъэ-псыгъэх. ТикъулыкъушIэхэм япшъэрылъхэр щытхъу хэлъэу агъэцэкIэнхэм фэшI ИофшIэ-нымкIэ ящыкIэгъэ автомо-бильхэр, оборудование зэфэ-шъхъафхэр афэтэщэфых, мате-риальнэ-техническэ базэм нахъ зиушъомбгъуным тыналэ те-тэгъэты. ТшIагъэр мымакIэ-ми, зэшлотхын фаеу кытпы-щылъхэр джыри бэдэд. Анахъ шъхъалэр псэупIэ зимыIэу чэ-зыум хэтхэм ящыкIагъэр яд-

хэм якомплексрэ аэростатрэ отрядым егъэфедэх, ау ар пэ-ублэ ныIэп. 2013-рэ илъэсым аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ мыщ фэдэ комплекскIэхэр кытIэкIэхъанхэу тыщэгугъы. Ау анахъ пшъэрылъ шъхъалэу зыфэдгъэуцужьхэрэр министр-ствэм ежэ ивертолет иIэныр ары. АщкIэ УФ-м хэгъэгуклоцI ИофхэмкIэ и Министерствэ Iэ-пыIэгъу кытфэхъунэу зыфэд-гъэзагъ. Ари зэшлохыгъэ зэрэ-хуштым уицыхъэ тебгъэлыгъ хушты.

— **Полицием икыулыкъу-шIэхэм къуаджэу Бла-щэпсыне рейдхэр щы-рагъэкIокIыгъэх. Сыда пшъэрылъэу шъуиIагъэр ыкIи ащ зэфэхьысыжъэу фэхъугъэхэр?**

— Оперативнэ-пэшIоры-гъэш Иофтхъабзэу «Правопо-рядок» зыфиIорэм кыдыхэ-лытагъэу зигугъу къэпшIыгъэ псэупIэм рейдхэр щыредгъэ-кIокIыгъэх. Iашэ зилэ нэбгырэ 61-рэ тыуплэкIугъ, админи-стративнэ протоколи 3 зэхэд-гъэуцугъ, шапхъэу шылэхэм адимыштэу Iашэр зэрагыгъым кыыхэкIыкIэ нэбгырищымэ ар алытхыгъ. Джащ фэдэу хэбзэ-ихъухъагъэм диштэу псэупIхэ кытIыгъыгъу. Ахэм наркотик-хэр, шапхъэхэм адимыштэрэ аркыт, бгъэфедэн узыфимыт шъэжыхэхэр къарытхыгъэх. Кошын ИофхэмкIэ хэбзэухъ-хъагъэм кыдылгытэрэ лъэны-кыохэр зэрагъэцакIэрэр уплэ-кIугъэным фэшI кытаIогъэ уни 8-мэ тикъулыкъушIэхэр аIухъагъэх, административнэ протоколи 2 зэхэгъэуцугъ. ЫпэкIэ хъапсым чIэсыгъэ нэб-гыри 8 тыуплэкIугъ, зи хэ-укъоныгъэ кыыхэдгъэщыгъэп. ГъогурыкIоным ишапхъэхэр зэрамыгъэцакIэрэм кыыхэкIы-кIэ административнэ прото-кол 16 полицейскэхэм зэха-гъэуцугъ. ПэшIорыгъэш Иоф-тхъабзэм хэбзэухъумэкIо кыу-лыкъухэм яIофшIэ нэбгырэ 85-рэ хэлэжъагъ. ТапэкIи мыщ фэдэ рейдхэр нэмыкI псэупIэ-хэми ащызэхатщэхэзэ тшIышты, хэбзэухъагъэр зыукъохэ-рэм пшъэдэкIыжэ ядгъэхъышт, цIыфхэм ярэхъатныгъэ къэты-ухъумэшт.

А.Речицкэм нэмыкI упчIэ-хэри фэдгъэзагъэх, ахэм зэкIэ-ми игъэкIотыгъэу, шъхъыихы-гъэу джэуапхэр къаритыжы-гъэх. Министерствэм пшъэры-лъэу зыфигъэуцужьхэрэр зэ-кIэ шIокI имыIэу зэригъэцэкIэ-штым, хэбзэухъагъэм кы-дылгытэрэ шапхъэхэр зыукъорэ кыулыкъушIэхэм пшъэдэкIыжэ зэрархъыштым, нэмыкI лъэ-ныкыохэми министрэр къащы-уцугъ, гумэкIыгъоу, шыкIагъэу щылэхэр дэгъэзыжыгъэн-хэмкIэ ежэ еплъыкIэу иIэхэр кыыриIотыкIыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Аидэ лъэгэплэ инхэм анэсыгъ

Аидэ къуаджэу Аскъэлае къыщыгъуагъ. Ицкыгъом къыщегъагъау акъылышлоу, губзыгъуау щыт. Гурыт еджаплэр щытху хэлъу къыухыгъ. Сэнэхъатэм икыхэхын Иофыр зынэсым, емыджэнджэу кълэегъаджэ хъунэу рихъухагъ. Непэ фэдэу къешлэжы я 3-рэ классым исэу яклэлэегъаджэ журналэу «Юный натуралист» зыфиорэр къызычлэхэм шлогъэшлэгъонэу зэреджэгъагъэр ыкли джащ къыщегъагъау биологиём фэцагъэ зэрэху-гъэр. Пшызэ шьолъыр къэралыгъо университетыр къызе-ухым аспирантурэм члэхъан амал илагъ, ау ищылэныгъэ зэхъокыныгъэу фэхуэгъэхэм апкь къыкыкълэ къыдэхуэгъап.

1992-рэ илъэсым Иофшлэныр ригъэжыагъ. Гурыт еджэплэ зэфэшхьафхэм Иоф ащишлагъ. 1998-рэ илъэсым я 22-рэ гимназиём лухагъ. Исэнэхъаткълэ лэпэлэсэныгъэшхо хэлъ ху-гъэ, анахь кълэегъэджэ дэгъоу еджаплэм лутхэм ясатыр ар хэу-уагъ, апшгъэрэ категориё ил.

— Цыфым акъылэу, амалэу илэмэ ямылгытыгъэу зыхэхэрэ Иофшлэ купым мэханэшхо ил, — къеуатэ Аидэ. — Апэрэ мафэм къыщегъагъау нэгущлоу къыспэгъокыгъэх. Гимназиём ныбжьыкълэу къы-лухэрэ пстэуми Иоф зрашлэрэм лэплэх, лэпылэгъу афэхуах, гъогу занклэм тырашх.

Биологиер зэраригъэхь-рэм фэшхьафэу, илъэс пчба-гъэ хуэгъэу классым пэщэны-гъэ дызэрехъэ. Ащ нахь охъта-би, нахь клуачи ехъэу Аидэ елгытэ, сыда плэмэ сабым ишэн къыбгурылоным пае нэб-гырэ пэпчэ иунагъо ихъухэрэр пшлэн фае, къыныгъо кълэлэ-

Щылэныгъэм сьд фэдэ зэхъокы-ныгъэхэр фэхуэхэми, анахь шхьалэу къэнэжырэу къыткълэ-хуэхэрэ ныбжьыкълэхэм яплун, ялэжыны ары. Ахэм щылаклэм чы-плэ гъэнэфагъэ щаубытынымкълэ

кълэегъаджэм Иофышхо зэшлуехы. Зисэнэхъат шлу зылэгъоу лъэгэплэ инхэм анэсыгъэ бзылфыгъэхэм ащыщ непэ нэлуасэ шлузыфэтшыщтыр. Илъэс пчба-гъэ хуэгъэу Чэтыуху Аидэ Мыекъуапэ дэт я 22-рэ гимназиём биологиёмкълэ иклэлэегъадж.

еджаклохэм Иоф адэсшлэныр, ахэм яшлэныгъэхэм ахэзгъэ-хъоным нахь гуахъо зэрэхэз-гъуатэрэр зэхэсшлагъ.

Сэнэхъатэу къыхихыгъэм ыгу етыгъэу, ищытху аригъа-лозэ рэлажэ. Шлэныгъэ куухэр ригъаджэхэрэм аригъэгъотын-хэм фэшл нэрылэгъу лэпылэ-гъухэр егъэфедэх.

— Езгъаджэхэрэм биологи-

еджаклоу хэфагъэмэ уделэн, ыгу къыдэпщэен фае. Классэу пэщэныгъэ зыдызэрехэрэм ис кълэлэеджаклохэр ежэ исабыл шыпкэхэм афэдэу афыщыт. Ыгурэ ыпсэрэ ахэлъ. Шлэны-гъэу лэклэлэыр зэкълэ ахэм ахелъхъэ. Мыгъэ еджаплэр къэзы-ухыгъэу иклас исхэр нэбгырэ 29-рэ мэху.

— Я 11-рэ классым шеджэ-хэрэр губзыгъэх, шлэныгъэм зыфакъуды. Классым шыщэу нэбгырых медалькълэ макло, нахьыбэр 4-кълэ е 5-кълэ еджэх, — арыгушхозэ къеуатэ ащ. — Олимпиадэхэм ахэлажэх ыкли теклоныгъэхэр къащыдахых.

Кълэлэегъэджэ сэнэхъатым илъэс 20 хуэгъэу сырэлажэ, ау аспирантурэм сызэрэчлэмы-

хъажыгъагъэр гуклэ зыдэслы-гыгъ. Сыдэу щытми гу тес-шыхьы Пшызэ шьолъыр къэ-ралыгъо университетым има-гистратурэ сычлэхъажыгъ, илъэситло сыщеджи магистратурэ сйлэу сыкычлэжыгъ. Нау-кэм сыфэлэжэнуу зесэгъа-жэм кълэлэеджаклохэри сигъу-сэу Мыекъуапэ ичлопс епхы-гъэ Иофшлэнхэр, чымы псыми ащыпсэрэу псэушхьэхэм ягъэ-псыкълэ зэхэтфыгъ. Конферен-цие зэфэшхьафхэми сахэлэ-жыагъ. Иофшлэнэу згъэцаклэрэр сшлогъэшлэгъоныгъ, ау сыгуклэ сызэрэфэмышагъэр бэ темы-шлэу къызгурылуагъ. Джыри зэ кълэлэегъэджэ сэнэхъатым пы-щагъэ сызэрэхуэгъэр, гъогу тэ-рээ къызэрэхэхыгъэр, кълэлэ-

ер ашлогъэшлэгъонэу сэлгытэ. Непэрэ мафэм класс 16-м ар ясэгъашлэ, — ело тигушылэ-гъу. — Сиегъэджен сыхъатхэр зэхасщэхэ зыхуыкълэ, анахъэу сы-зыпылгыр кълэлэеджаклохэм ашлогъэшлэгъон зэрэхуыщтыр ары. Сыхъат имыкыоу сызэ-рахэтым яшлэныгъэхэм зэрахэ-гъэхъоштым сыпылэ, ахэр зы-ушхьахлэрэ, зыгъэпыутырэ гу-щылэхэр яслохэрэп. Къызгурэлэ кълэлэеджаклоу ищылэныгъэ гъогуклэ биологиер къышхъа-мыпэжынуу, имыщыкълэгъэ-жынуу къызэрэхэжырэу, ау ренэу ясэлэу зышыпсэхуэрэ ду-наим къыщыкырэу, шыбы-бырэр ыкли щыплэтлэраорэр ашлэнхэ, ппкъышъол зэрээ-хэлъым хэшылкълэу фыуилэн фае.

Кълэлэеджаклоу биологиер зы-шлогъэшлэгъонхэр къыхэхэ-гъэщых, нахь игъэклотыгъэу Иоф адэсшлэ.

Чэтыуху Аидэ илэушлэн фэшпыпкъэу, шлу зэрильэгъу-рэм ишлуагъэкълэ мурадэу ыгъэ-уцухэрэр зэкълэ къыдэхуах. Ишлэныгъэ зэрэхыгъэхъоштым, ыпэкълэ зэрэлыгъэклотэщтым ренэу пылэ. 2010-рэ илъэсым лэапкь проектэу «Гъэсэнэ-гъэм» къыдыхэлъытагъэу кълэ-лэегъаджэхэм азыфагу шызэ-хашгъэгъэ зэнэкъокъум ха-гъэуныфкырэу чыплэу къыщы-дихыгъагъ ыкли республикэ бюджетым къыхэхыгъэ сомэ мин 50 къыфагъэшхошгъагъ. Мыгъэ ятлонэрэу Урысые зэ-нэкъокъум хэлэжыагъ ыкли ти-республикэкълэ теклоныгъэ къы-дзыхыгъэхэм ащыщ хуэгъэ. УФ-м гъэсэнэгъэмрэ шлэны-гъэмрэкълэ и Министерствэ ищытху тхылэрэ ахышэ шлу-хъафтынэу сомэ мин 200 хуэ-рэмрэу къыфагъэшхошагъэх. Ау арэп шлухъафтын лэаплэу кълэлэ-егъэджэ пэрытым ылытэрэр. Ригъаджагъэхэм лытэныгъэу къызэрэфашлэрэм, апшгъэрэ еджаплэхэм ашеджэхэрэм ари-гъэшлагъэр къазыфэфедэжы-кълэ лэашэу рэгущо. Ежэ фэдэу хуэхэ ашлогъэу, шысэ тыра-хысэ биологиёмкълэ кълэлэегъэ-джэ сэнэхъатыр ягунэсэу Адыгэ къралыгъо университетым члэхъагъэр бэ. Къралыгъоу зэфэшхьафхэми гъэсэнэгъэ ащызэрагъэгъотэу ялушыгъэ-кълэ, ящыфыгъэкълэ къахэщху ригъаджагъэри бэ.

Чэтыуху Аидэ зэрэкълэлэ-егъэджэ пэрытым нэмыкълэу бы-сымгошэ хуопх. Ишхьэгъу-сэрэ ежырэу шъэожые ял. Ны-тыхэр зыщысэтэхышлэ шъэ-ожыер цыфышлу, Краснодар технологическэ университе-тым шеджэ.

Тапэкли игъэхъагъэхэм ахи-гъахъозэ, псауныгъэ пытэ илэу, идунай дахэу, къыным къыщи-ухъээ зэрэ кълэлэеджаклохэм ахэтынэу тыфэлъало.

ПАТИКЪО Анет.

Сурэтым итыр: **Аидэ иклэ-лэеджаклохэм ахэт.**

Кълэлэщыкълэу Ыгыплэхэм яИофыгъохэр

Мы ауырэ илъэсхэм ти-щылэныгъэ Иофыгъо инэу къы-хэуцагъэхэм ащыщ кълэлэщы-кълэу Ыгыплэхэмрэ еджаплэхэм-рэ языхт. Илъэс 15 — 20-кълэ узэкълэбжэмэ цыфхэр зыщы-лэжэнуу чыплэу шылагъэп, Иоф зышлэхэрэми лэжыапкълэу ара-тыщтыгъэп, сабыхэр зэралы-гъын амал зэрямылагъэм пае къэхурэр нахь макълэ хуэгъагъ, кълэлэщыкълэу Ыгыплэхэм ачлэ-сыщтыр зэримыкыурэм нахь хэмылэу зэфашыжыгъагъэх.

Джы щылаклэр нахь зыпкь иуцагъ. Унэгъо лужухэм ха-бзэр аделэ, сабыеу республи-кэм къыхуэхэрэми ипчъагъэ зэхашлэу хэхуагъ. Ащ къы-хэжыкълэ, кълэлэщыкълэу Ыгы-плэхэр икыухэрэп, ублэплэ еджэплагэ агъэцкълэжыгъэу

сабыхэр ашагыгъых, ащ фэдэ амал зыдэщымылэм кълэлэщы-кълэу Ыгыплэхэр кълэу ашащых.

Тэхуэтэмыкыое районым кълэлэщыкълэу Ыгыплэхэм яИо-фыгъохэр щызэхафынхэу ко-миссие щызэхащагъ. Ащ хэ-тых район администрациём гъэсэнэгъэмкълэ и Гъэлоурышлэ-плэ, народнэ депутатхэм я Со-вет, ны-тыхэм якомитет ыкли общественностым яллыклохэр. Комиссием илъэсым тло зэхэ-сыгъо илэшт. Зисабыхэр кълэ-лэщыкълэу Ыгыплэхэм зыгъакло зышлогъэу ны-тыхэм къатхы-гъэ лэлу тхылэхэм ахэр ахэп-лэщытх, Иоф адашлэшт.

Районымкълэ Тэхуэтэмыкыое, Яблоновскэ ыкли Инэм ары анахъэу мы Иофыгъор къызы-щагъэтырэр. Ясабыхэр кълэлэ-

щыкълэу Ыгыплэхэм аштэнхэм-кълэ лэпылэгъу къафэхуным шыгугъэу бэ район админист-рациём ипащэ къеуалэрэр. На-хьыбэмкълэ ахэр зигъот мэкълэ унагъохэр арых. Къызэрэнфа-гъэмкълэ, апэ дэдэ сабыл Ы-

гыплэхэм аштэхэрэр фэгъэ-клотэн зилэ унагъохэм къары-кыгъэ сабылхэр ары. Ар тэ-рээп. Нэмыкълэ чыплэхэм адэт учреждениехэм сабылхэр ащэ-хэмэ хуэнэу зылытэхэри щы-лэх. Транспортыр район е чыплэ

администрациехэм япащэхэм къагъотышт. Ари мыхуэнэу ха-гъэкълэ, ащ фэдэ хэклэплэклэ Иофыгъор зэшлохыгъэ хуыщтэп.

Адэ сыда епэсыгъэн фаер? Район администрациём зэри-лытэрэмкълэ, республикэм ипа-щэхэм ялэушхышэ, кълэлэщы-кълэу Ыгыплэхэм яшлын тефэшт ахышэр къафатлупшысэ псэо-лэшлэныхэр охътэ кълэжыкълэ зэшлуахыщтых. Къын хъа-зы-рэу щытми, районым кълэлэ-щыкълэу Ыгыплэхэр шашлэху аублагъ, ахэр еджаплэхэм къа-пашыхъэх. Гушчыэм пае, къуа-джэу Козэт мы Иофыр дэгъоу щылыэкълэуатэ. Еджаплэм иапэ-рэ классыщ паутыгъэу сабыл Ыгыплэ шашы. Пэшлорыгъэ-шъэу зэралыгътэрэмкълэ, сабыл 20-м ехъу ащ шашыгъышт, ахэр купитлоу гошчыгъэщтых. Члэ-хъаплэу илэр шхъафы. Медка-бинет хэт, ащ нэмыкълэу зыщы-джэгущтхэр зэтэгъэпсыхъагъэу щыт. Илъэсыкълэ ехуылэу кълэ-лэщыкълэу Ыгыплэр Козэт къы-щызэлухахынуу ямурад.

ХУЫШТ Щэбан.

УЛАПЭ ИОШГЪХЬЭ ЩЭРЫНОХЭР

ЯпшIэнэрэ улэ Iуашъхьэр къэхэлъагъ

ЯпшIэнэрэ улэ Iуашъхьэу, улэпэ къэ-халъэр зытетыгъэу, Веселовскэм фа-мыдэгъагъэр, тэ 1982-рэ илъэсым Лес-ковым тигъэтыгъагъ. ИхьурэягъэкIэ метрэ 52-рэ хьуштыгъэ, илъэгъэгъагъэр метри 5,5-рэ. Ар Улэ Iошгъхьэшоу шыхэр бэу къызычIагъэщыгъагъэм, къокIыпIэмкIэ гъэзэгъэ ылъэпсэ шып-къэ итыгъ.

СкреперымкIэ ятIэр япшIэнэрэм тет-щынэу зетэгъажьэм, къэхалъэм хэ-лыгъгъэхэм якъупшъхьэхэр зэфдэкIэ къышчыгъагъагъэх. Тафэсакъыгъэ ахэр къычIэтхыжыыхи, мычыжъэу, шьофым шычIэтIэжыгъагъагъэх. Ижы-рэ къэхэлъэжъхэм е Iуашъхьэхэм къачIэтхыжырэ хьадэжъхэм якъупшъ-хьэм сыдигъокIи ауштгъу тадзекIо. Итымытэкъухьэхэу, тызыщытIэрэм Iутэхыхэшъ, чIэтэлъхьажыых, етIанэ зэфэхысыжъхэр тшIыжыыхэ зыхьукIэ чIыпIэу зыдэдгъэтылгырэр титхыгъэ-мэ, тисурэтмэ ащыхэтэгъэунэфыкIы.

Къупшъхьэхэр чIэптIэжыынхэ фай

Илъэс пчъагъэм хьугъэ-шIагъэу ты-зэрихышIагъэу, тинэрыльгъэу хьугъэ-хэмкIэ, хьадэмэ якъупшъхьэхэу хэти къычIахырэр чIимытIэжыымэ, шIу къызыремыхьулIэщтыр дгъэунэфы-пэгъэ.

ИлъэсбилыкIэ узэкIэIэбжъымэ ти-чылэ, Тэуишъаблэ, пэмычыжъэу мы-утIэмэ ятхьэлъэупIэрэ якъэхэлъэжырэ Москва къыкIыгъэгъэ археологхэм ащызыгъэтыгъагъэх. Ауужырэ мафэм тимузей итхьаматэ къысфытеуи Мы-екъуапэ сыкложьын фаеу хьугъагъэ. Се-мыжъэжыгъэ экспедицием ипашэ сельэугъагъ хьадэ зытIумэ якъупшъхьэ-хэу къычIагъыкIыгъэу телъыхэр къы-тырамынэхэу, чIаригъэушъумэжыынхэу. Студент кIэлитIу ащ фигъэзэгъагъ, ау, неущ ядэжъ кложьышт кIалэхэм, чIамытIэжыыхэу къагъэнэгъагъэх.

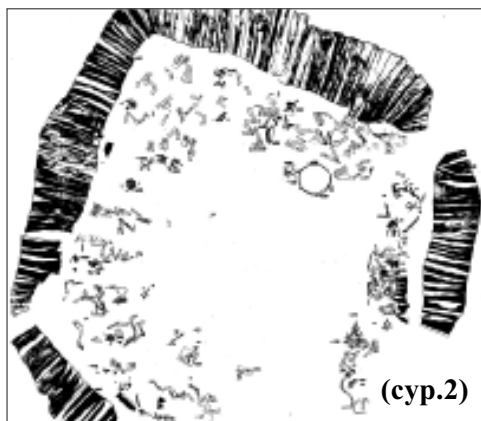
Пчыхьэм, экспедицие пэпчъ зэрихаб-зэу, IофшIэнэрэ зэраухыгъэхэмкIэ мэфэкI

Iанэ ашIыгъэу, ошIэ-дэмышIэу дунаир къызэокIи жьыоешхо къышIыгъ. Элек-тричествэ гъучIычхэр ащ лъыпытэу къызэпиутыхи шIункIыбзэ къэхьугъ. Зэрысыхэ унагъомэ ячъыгышхо жьыб-гъэм рикIыкIи газ сырбым тефи, зэпи-утыгъ ыкIи унэ лъапсэм газыр быузэ къышчикIэу ыублагъ. МашIо къыкIэнэн-кIэ шынагъо хьугъэ. Iанэр ямылофы-жъэу, газыр зылэ илъхэми, районым ипашэхэми, ауужыпкъэм, ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ къулыкIэу афитеуагъэх. Чэщ реным мычъыехэу, жьыуаеи зэхигъэушIыныхьажыгъэхэу, Iоф хэ-фагъэхэу, гүлэхэу, шIункIым хэтыгъэх. Жьыуаер уцужыи, пчэдыжыым дунаир ыпкъ зеуцожьым, чылэм зэрарышхо зэрэрихыгъэр къэлъэгъуагъ: чъыгыбэ рикIыкIыгъ, унашъхьэхэр тыритхы-гъэх, чэухэр риутыгъэх, еджапIэм ышъ-хьэ, зэрэпсау тыриутыпи, ыбгъукIэ ыдыгъ.

МэфитIу тешIагъэу Тэуишъаблэ сы-клогъагъ. ЗыщытIэгагъэхэм шыхьу-гъэм сеплъынэу сехыгъагъ. ЧамытIэ-жъэу къагъэнэгъагъэхэр зыдэлъыгъэ бэнымэ къадахыгъэгъэ ятIэу ямэшэ-Iумэ алулыгъэхэр ошхыпсым зэлу-щыбзэу адильэсэжъхьы, хьадэхэр къэ-мылгъэжъхьэхэу чIагъэсэежыпагъэх. Чыопсым ежъ-ежырэу тхьамыкIэжъ-мэ якъупшъхьэхэр чIигъэбылгыхьа-жыгъэх. Мыщ Тхьэ Iоф хэмылгъэу хэт ылуагъэкIи, таушгъэу шIошI хьушгъа?

Iуашъхьэм къычIэтхыгъэхэр

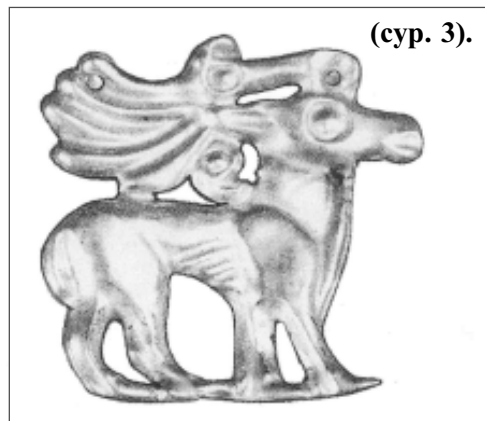
ЯпшIэнэрэ улэ Iуашъхьэм Улапэ икы-хэлъэжъ зытетэхым, бэрэ темытIагъэу, щэтырэ тхьэлъэупIэм шышхэу пхьэхэр къэлъэгъуагъэх. Скреперыр къэдгъэу-цуи къазгырхэмрэ шъэжыыхэмрэ тшIагъэх, тымыгулэу, телэпэлэсэкIыгъэ тIэным тыфежъагъ. Пхьэхэр илъэс мин пчъагъэм чIэкIодагъэх, ау яшIомыкIэу къыхэдгъэщыгъэхэмкIэ чъыгыр зилэ-ужыгъуагъэр, чъыгаеми, кIайми, псэими е нэмыкIми, къарыпшIэнэу шытыгъ. ЕтIэ къатыбэ тетымыхыгъэ шы къуп-шъхьэхэр а пхьэхэм зэрахэлъхэр къэ-лгъэгъуагъэх. Щэтырэм ышъхьагъыкIэ хьураеу къырагъэтылгъэкIыгъагъэхэу шы 29-мэ якъупшъхьэхэр къычIэт-хыжыгъагъэх. (сур.2) ЗычIалъхьа-жыыхэм апылгыгъэ онэIапIэхэм апы-шIэгъэгъэ джэрз пкъыгъохэр, ямышIы-кIэу гъэпсыгъэхэу, ахэмэ къапыдгъота-

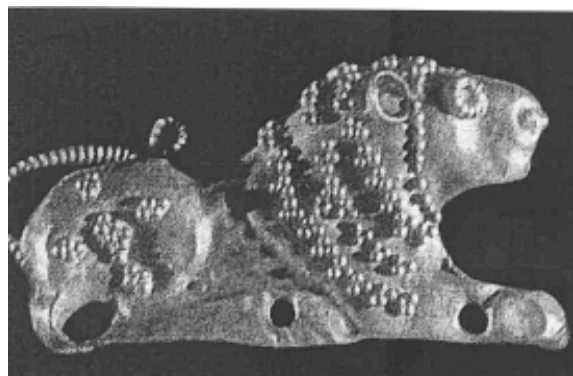
(сур.2)

гъэх. Шхолумэ апылгыгъэ, шъомэ ателгыгъэ дэхэшI тедэхэр, хьакIэ-къокIэ шыкIэ ялэу, дэхагъэх.

Джэрз IэшIагъэмэ анэмыкIэу, улэпэ Iуашъхьэмэ дышъэ щыгъын тедэ шъэ пчъагъэ, псэушъхьэ теплъэхэр, нэмыкI шыкIэхэри ялэхэу, сэри, экспедицием хэтыгъэхэми къащычIэтхыгъэх (сур. 3).

(сур. 3).

ИжыкIэ мыутIэмэ, тятэжъ пIашъэмэ, яшъуашэхэр дышъэ тедэхэмкIэ зэра-гъэкIэраклэщтыгъэхэр тыбзэ къыхэнагъ. ГушъыIэм пачэ, цыф горэм щыгъын зэкIужь, кIэракIэ щыгъэу зальэгъукIэ ало хабзэ «ар хьашI-къошIэу гъэкIэрэкIэ-гъай е фэпагъэ». Мыщ дэгъоу къеушы-хьаты ижыкIэ псэ-ушъхьэ теплъэ зилэ дышъэ тедэхэмкIэ (идэхэмкIэ) яшъуашэ-хэр зэрагъэкIэраклэ-щтыгъэхэр. Тыбзэ щыщ гушъыIабэмэ ямэхьанэ уегупшысэу

зэхэпфымэ, тильэпкъ чIинэгъэ шэныбэ бгъэунэфыжыын пльэкIышт.

Щэтырэу япшIэнэрэ Iуашъхьэм къычIэдгъэщыгъэр адрэхэм афэдэу пэ-сэрэ хьункIакомэ атIэкIыгъэхэагъ, арэу щытми пкъыгъо хьалэмэт заулэ къэд-гъотыжыгъагъ. ЗэкIэмэ агъэшIагъоу, археологхэм егъашIи зэрэдунаеу къы-щамыгъотыгъэу, лэгъуышхо къычIэд-гъэщыгъагъ. Ащ нахь хэушъхьафы-кIыгъэу етIанэ тыкытегушчыIэшт.

Одыджын жъгырыухэр

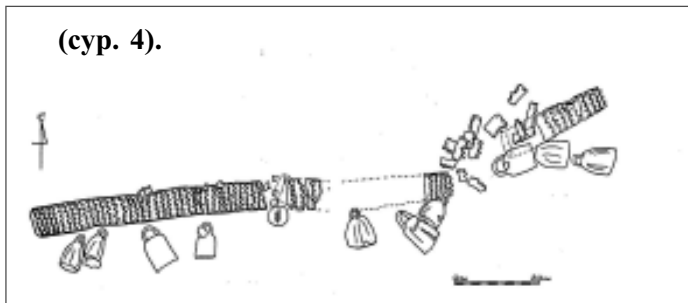
Щэтырэм икыблэкIэ гъэзэгъэ бгъум къычIэдгъэщыгъэ ихьапIэм пхьэмбгъу шъуамбгъохэр Iуалъхьа-жыгъагъэх. Ахэм уаблэкIэу, ыкIоцI узэрехьэу, джэхашъом тыралъхьажы-гъэхэу, джэрз пкъыгъуитIу бгъэжы-шъхьэ теплъэхэр ялэхэу (урысыбзэкIэ наваршие), телъыгъэх. Одыджынышхо-хэр — тхьагъушъхьэр абгъухэм апы-шIэгъагъэх. А жъгырыушхомэ акло-цымэ арытыгъэх гъучI бзэгухэр. Улэ Iошгъхьэшоуи мыхэмэ афэдэкъабзэхэу бгъэжышъхьэм фэдэу, сантиметрэ 60 фэдизхэр якIыхьагъэхэу, тIу къычIа-хыгъагъ. МыутIэмэ ахэр бэщышхомэ апалъхьэхэти, хьадэр дахы зыхьукIэ, агъэсысызэ одыджынхэмкIэ макъэ ашъыштыгъэ. АщкIэ цыф бзаджэхэр, джынэхэр, агъа-щтэхэу къащыхьуштыгъэ.

Ятфэнэрэ улэпэ Iуашъхьэмэ, япшIэнэрэм фэдэу, чIаухьумэ-жыгъэгъэ щэтырэм узэрехьэу, икIыхьагъэкIэ зэкIэшыгъэу, джэрз тенэч IонтIагъэмэ ахэ-шIыкIыгъэ бгырыпх пчъэш-хьалум Iуалъхьажыгъагъ. Ащ ыбгъукIэ кIэрылгыгъэх оды-джынхэр (сур. 4). ФэIо-фашIэр загъэцкIахэкIэ а тхьагъушъэ-мэ абзэгугъучIхэм, макъэ амы-гъэIужыынэу, шэкI кусэхэр арашэкIыжыштыгъэх ыкIи хьадэхэм адычIалъхьажы-щтыгъэх. Тэ зэкIэ къычIэт-хыгъэмэ аклощырытыгъэмэ хьэ-дэнхэр ящэкIыгъагъэх ыкIи «зэраукIыжыгъэхэм» ишыхьа-тэу ацакIэхэм ахэутыгъагъэх.

ИжыкIэ одыджын-жъгы-рыушхохэр тильэпкъ зэригъфе-дэщтыгъэхэр тIорылуатэмэ къахэбгъэщын олгъэкIы. Гушъы-Iэм пачэ, «Лабэ удкIи — мыдкIи цырицау». Улапэ иошгъхьэ купмэ ямызакъоу, ащ пэчIынатIэу ЛэбэкIыб шыс станицэу ТIэс-хьабэ (Тенгинскэм) пэблагъэу щатIыгъагъэмэ а Улапэ къы-щыдгъотыгъэхэм афэдэкъабзэхэу джэрз одыджынхэр къащыхьагъэх.

ТЭУ Аслъан.
Археолог, Урысыем ижурналист-хэм я Союз хэт.

(сур. 4).

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет иунашъу

Зэнэкъокъоу «Патриот» зыфиорэм икIэуххэр зэфэхьысыжыгъэнхэм ехьылагъ

Хэгъэгум шIульэгъоу фыряIэр, ащ зэрэфэшъыпкъэхэр, къулыкъу зэрэфэхьысхэр къызыщыгъэлъэгъогъэ статья, къэтын анахь дэгъухэр къыхэгъэщыгъэнхэм пае республикэ зэнэкъокъоу «Патриот» зыфиорэр Адыгэ Республикэм къэбар жъугъэмкIэ иамалхэм зэращызэхашэрэм ехьылIэгъэ Положениер, хэгъэгум шIульэгъоу фыряIэр, ащ зэрэфэшъыпкъэхэр, къулыкъу зэрэфэхьысхэр къызыщыгъэлъэгъогъэ статья, къэтын анахь дэгъухэр къыхэгъэщыгъэнхэм пае республикэ зэнэкъокъоу «Патриот» зыфиорэр Адыгэ Республикэм къэбар жъугъэмкIэ иамалхэм зэращызэхашэгъэм икIэуххэм язэфэхьысыжынын фэгъээгъэ комиссиер 2012-рэ илъэсым шэкIогъум и 21-м игъоу ыльэгъугъэхэр IэубытыпIэ къызыфэсшIыхэзэ унашъо сэшIы:

Зэнэкъокъум щатекIуагъэхэм дипломхэмрэ ахъщэ шIухьафтынхэмрэ афэгъэшъошэгъэнхэу.

Гъэзетхэм (журналхэм) къащыхаутыгъэхэмкIэ:

Ломешина Валерие Иван ыпхъум, къэралыгъо бюджет учреждение «Республикэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» письмэхэмкIэ иотдел иредактор, рубрикэу «Патриот» зыфиорэр зытет материал пчъагъэ къызэрэхитыгъэм пае — сомэ 5000;

Муниципальнэ унитарнэ предприятие «Гъэзетэу «Маяк» иредакция», Хэгъэгум зэошхом ТекIоньгъэр къызыщыдакхыгъэр илъэс 67-рэ зэрэхьурэм фэгъэхьыгъэ гъэзет нэкIубгъохэр къызэрэди-гъэкIыгъэхэм пае — сомэ 3000;

Лебедева Маринэ Юрий ыпхъум, къэралыгъо бюджет учреждение «Республикэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» къэбархэмкIэ иотдел икорреспондент, «Иван Макарович — наш Орел!» зыфиорэ статья пае — сомэ 2000.

Теле-, радиокъэтынхэмкIэ:

Новичихин Михаил Николай ыкIом, КъТРК-у «Адыгеим» иотделэу тематическэ радиокъэтынхэр

зэхэзыщэрэм ипашэ, радиокъэтынэу «Юность опаленная войной» зыфиорэм пае — сомэ 6000;

Тарасова Еленэ Владимир ыпхъум, КъТРК-у «Адыгеим» иотделэу урысыбзэкIэ тематическэ къэтынхэр зыгъэхьызырэм ирежиссер, «Патриот» зыфиорэ къэтынэм пае — сомэ 5000;

Джарымэ Еленэ Анатолий ыпхъум, КъТРК-у «Адыгеим» теле-, радиокъэтынхэмкIэ ипродюсер, къэтынэу «Щит и меч Адыгеи» зыфиорэм пае — сомэ 4000.

Диплом фэгъэшъошэгъэнхэу

Зиньковский Юрий Василий ыкIом, КъТРК-у «Адыгеим» ителеоператор, «Патриот» зыфиорэ къэтынэм пае.

Комитетым итхьаматэу ШЪХЪЭЛЭХЪО Аскэр къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 3, 2012-рэ илъэс N 127

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет иунашъу

Республикэ зэнэкъокъоу «Адыгеир зэдытиун» зыфиорэм икIэуххэр зэфэхьысыжыгъэнхэм ехьылагъ

Лъэпкъ культурэм иIофыгъохэр къызыщаIэтырэ журналист ИофшIэгъэ анахь дэгъухэр къыхэгъэщыгъэнхэм пае республикэ зэнэкъокъоу «Адыгеир зэдытиун» зыфиорэр къэбар жъугъэм иамалхэм зэращызэхашэрэм ехьылIэгъэ Положениер, лъэпкъ культурэм иIофыгъохэр къызыщаIэтырэ журналист ИофшIэгъэ анахь дэгъухэр къыхэгъэщыгъэнхэм пае республикэ зэнэкъокъоу «Адыгеир зэдытиун» зыфиорэр къэбар жъугъэм иамалхэм зэращызэхашагъэм икIэуххэм язэфэхьысыжынын фэгъээгъэ комиссиер 2012-рэ илъэсым шэкIогъум и 21-м игъоу ыльэгъугъэхэр IэубытыпIэ къызыфэсшIыхэзэ унашъо сэшIы:

Зэнэкъокъум щатекIуагъэхэм дипломхэмрэ ахъщэ шIухьафтынхэмрэ афэгъэшъошэгъэнхэу.

Гъэзетхэм (журналхэм) къащыхаутыгъэхэмкIэ:

Лебедева Маринэ Юрий ыпхъум, къэралыгъо бюджет учреждение «Республикэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» къэбархэмкIэ иотдел икорреспондент,

«Люлька моего прадеда» зыфиорэ статья пае — сомэ 5000;

Куренина Марие Кимэ ыпхъум, муниципальнэ автоном учреждение «Къэлэ гъэзетэу «Майкопские новости» пшгъэдэкIыж зыхьырэ исекретарь, «У дружбы нет национальности» зыфиорэ нэкIубгъуитIур зэригъэхьызырэгъэм пае — сомэ 3000;

Рагулина Ульянэ Виктор ыпхъум, муниципальнэ автоном учреждение «Къэлэ гъэзетэу «Майкопские новости» иобозреватель, «Здравствуй, Россия» зыфиорэ статья пае — сомэ 2000.

Теле-, радиокъэтынхэмкIэ:

Тхьаркъохо Аминэ Аскэр ыпхъум, КъТРК-у «Адыгеим» иотделэу адыгабзэкIэ тематическэ къэтынхэр зыгъэхьызырэм икъэтынхэр зезыщэрэм, къэтынэу «Бысымгуаш» зыфиорэм пае — сомэ 9000;

Новичихин Михаил Николай ыкIом, КъТРК-у «Адыгеим» иотделэу тематическэ радиокъэтынхэр

зэхэзыщэрэм ипашэ, радиокъэтынэу «Музыка предков» зыфиорэм пае — сомэ 6000;

Байнов Константин Константин ыкIом, КъТРК-у «Адыгеим» телекъэтынхэмкIэ икорреспондент, къээкъ культурэм ифестиваль Мыекъопэ районым зэрэщызэхашагъэм ехьылIэгъэ репортажым пае — сомэ 5000.

Дипломхэр афэгъэшъошэгъэнхэу:

Лъэхъусэжъ Аидэ Хьамедэ ыпхъум, КъТРК-у «Адыгеим» иотделэу адыгабзэкIэ тематическэ къэтынхэр зыгъэхьызырэм ирежиссер, къэтынэу «Бысымгуаш» зыфиорэм пае;

ЯхъулIэ Мадин Хьамид ыкIом, КъТРК-у «Адыгеим» ителеоператор, къэтынэу «Бысымгуаш» зыфиорэм пае.

Комитетым итхьаматэу ШЪХЪЭЛЭХЪО Аскэр къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 3, 2012-рэ илъэс N 128

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

«ИофшIэным иветеран» зыфиорэ цIэр афэгъэшъошэгъэныр» зыфиорэ къэралыгъо фэло-фашIэр гъэцэкIэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

2010-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ хэбзэгъуэуцугъэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашIэхэр зэрагъэцэкIэхэрэм ехьылIагъ» зыфиорэм (Урысые Федерациер изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 31, я 4179-рэ ст.; 2011, N 15, я 2038-рэ ст.; 2011, N 27, я 3880-рэ ст.; 2011, N 29, я 4291-рэ ст.; 2011, N 30 (а 1-рэ Iахь), я 4587-рэ ст.; 2011, N 49 (я 5-рэ Iахь), я 7061-рэ ст.; 2012, N 31, я 4322-рэ ст.) диштэу гъэпсыгъэным фэшI унашъо сэшIы:

1. «ИофшIэным иветеран» зыфиорэ цIэр афэгъэшъошэгъэныр» зыфиорэ къэралыгъо фэло-фашIэр гъэцэкIэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 20-м ыштэгъэ унашъоу N 174-р зытетымкIэ аухэсыгъэм мыщ фэдэ зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1) Я V-рэ разделэу «Къэралыгъо хабзэм игъэцэкIэкIо къулыкъоу къэралыгъо фэло-фашIэр зэхэзыщэрэм, джащ фэдэу ащ иIофышIэхэм яунашъохэмкIэ ыкIи зэрэзекIуагъэхэмкIэ (зи зэрамышIагъэхэмкIэ) Иофыр хьыкумым нэмысызэ (хьыкум Иоф хэмыльэу) зэрэтхьаусыхэхэрэ шIыкIэр» зыфиорэм ия 5.5-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«5.5. Тхьаусыхэ тхылъымкIэ тхыгъэу джэуап ара-тыжырэп мыщ фэдэу къызыхэхьырэм:

— чIыпIэ къулыкъум, МФЦ-м иIофышIэ, джащ фэдэу ащ иунагъо исхэм афэгъэхьыгъэ хьонагъохэр е ахэр къэзыушъхьакIурэ гушыIэхэр, ахэм ящы-Iэныгъэ, япсауныгъэ, ямылькы щынагъо къафэзы-хьын зыльэкIыштхэр тхьаусыхэ тхылъым итхагъэ зыхьукIэ;

— тхьаусыхэ тхылъым щыщ пычыгъо горэ, лъэIу тхылъыр къезыхьылIагъэм ыльэкъуацIэ, ыцIэ, ятацIэ ыкIи (е) почтэ адресыр къипхынхэ умыльэкI зыхьукIэ.;

2) Я V-рэ разделэу «Къэралыгъо хабзэм игъэцэкIэкIо къулыкъоу къэралыгъо фэло-фашIэр зэхэзыщэрэм, джащ фэдэу ащ иIофышIэхэм яунашъохэмкIэ ыкIи зэрэзекIуагъэхэмкIэ (зи зэрамышIагъэхэмкIэ) Иофыр хьыкумым нэмысызэ (хьыкум Иоф хэмыльэу) зэрэтхьаусыхэхэрэ шIыкIэр» зыфиорэм ия 5.9-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«5.9. Къэралыгъо фэло-фашIэр зыгъэцэкIэрэ къулыкъум, ащ иIофышIэ е къэралыгъо граждан къулыкъушIэхэм яунашъохэмкIэ ыкIи зэрэзекIуагъэхэмкIэ (зи зэрамышIагъэхэмкIэ) къэралыгъо фэло-фашIэхэр зэрэзэхэцэгъэнхэ фэе шIыкIэр зыукъогъэ къулыкъур ары тхьаусыхэ тхылъыр зэхэзыфырэр. Къэралыгъо фэло-фашIэр зыгъэцэкIэрэ къулыкъум ипашэ ышIыгъэ унашъохэмкIэ тхьаусыхыхэ зыхьукIэ, тхьаусыхэ тхылъыр ыпшъэкIэ щыIэ къулыкъум рахьылIэ ыкIи мы административнэ регламентым къызэрэщыдэлъытэгъэ шIыкIэм диштэу ащ хэлплъэх.

ЫпшъэкIэ къулыкъу щымыIэ зыхьукIэ, тхьаусыхэ тхылъыр къэралыгъо фэло-фашIэр зыгъэцэкIэрэ къулыкъум ипашэ рахьылIэ ыкIи мы административнэ регламентым диштэу ар ащ хэлплъэх.

2. Къэбар-правовой отделым ипашэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанхэу;

— мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэм зэ къыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъуэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиорэм къыхаутыным пае аIэ-кIигъэхьанхэу;

— Урысые Федерациер ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор Урысые Федерациер юстициемкIэ и Министерствэ и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм Iэкигъэхьанхэу.

3. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешIэкIэ мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Министрэу Наталья ШИРОКОВА къ. Мыекъуапэ, шэкIогъум и 19, 2012-рэ илъэс N 274

ИСКУССТВЭР — ТИБАЙНЫГЪ

«Налмэсыр» щытхъузехъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Академическэ лъэпкъ къэшъокло ансамблэу «Налмэсыр» иконцерт Краснодар къыщитыгъ. 2013-рэ илъэсыклэм фэгъэхыгъэ пчыхъэзэхъэм адыгэхэр, урысхэр, ермэлхэр, къэндзалхэр, нэмык лъэпкэм ащыщхэр щытлэгъугъэх. Къээзэкъ хорым изалышхо тлысыплэ нэки имылэжьэу тиартистхэр щыуджыгъэх, къыщышъуагъэх.

Пчыхъэзэхъэр зезыщэгъэ артисткэу Афэшлэгъо Фаинэ «Налмэсыр» мыгъэ Германием, Башкортостан, Абхъазым, фэшхъафхэм зэрарыгъэм искусствэм пыщагъэхэр щигъэгъо-загъэх. Адыгэ Республикэм и Официальнэ лъыклогу Краснодар краим иадминистрации ипашэ дэжъ щылэ Трахъо Тимур «Налмэсыр» фэгъэхыгъэ гушылэ фабэхэр къылуагъэх, культурэм цыфхэр зэрэфыщхэр хигъэунэфыкыгъ. «Налмэсыр» Ады-

гэ Республикэр ыгъэдахэу, щытхур къыфыхэу, дунаим тилэпкъ щаригъашлэу ылъытагъ. Илъэсыклэм пае концертим еплъырэмэ къафэгущуагъ.

«Налмэсыр» лъэпкъ къашъохэр къызэришылгъэхэм, концертым еплъыгъэм ащыщхэр Адыгейм и Парламент идепутатэу Кіэрмыт Мухьдинэ, ермэл бзыл-

фыгъэу адыгэмэ янысэ хъугъэ Кушъу Анжеликэ, ныбжьыклымэ ацлэклэ Пэнэшъу Заремэ, спортым илофышлэу Хъаклэгъогъу Казбек, нэмыкхэм къыталуагъэхэр «Адыгэ макъэм» къыщыхэтыутыгъэх.

Сурэтхэр концертым къыщытырахыгъэх.

ДЗЮДО

Тибатыр тегъэгущло

Дзюдомклэ Саратов зэнэкъокъоу щыклуагъэм килограмм 66-м нэс къэзыщэчырэ бэнаклэхэр хэлэжъагъэх. «Гран-при» зыфилорэ шлухъафтыныр Пщыжъхаблэ щаплугъэ нарт шъаоу Ордэн Андзаур къыфагъэшъошагъ.

Урысыем дзюдомклэ ихэшыпыкыгъэ командэ итренер шъхьалэу Эцио Гамбэ зэнэкъокъум клэщакло фэхъугъ. Килограмм 66-рэ къэзыщэчырэ бэнаклэхэм лъэклэу ялэр неущрэ мафэм телытагъэу зэригъашлэ шлоигъу. Олимпиадэ джэгунхэу Бразилием щыкложтхэм ахэлэжъэштхэм якъыхэхын тренер шъхьалэр нэпэ ишъыпкъэу пылэ.

Адыгэ къэралыгъо университетым июридическэ факультет шеджэрэ Ордэн Андзаур бэнэгъуи 4 алырэгъум щырилагъ. Апэрэ зэлуکلэгур Саратов щыщ спортсменым къышлуихыгъ. Дагъыстан щаплугъэ Абдулжалиловымрэ А. Ордэнымрэ дэгъоу зэрэшлэх, Европэм изэнэкъокъоу бэмшлэу щылагъэм щызэлуکلэгъагъэх. Медалым фэбанэхэзэ, Дагъыстан къыкыгъэм теклоныгъэр къыдихыгъагъ. Саратов зыщызлэоклэхэм адыгэ батырыр нахъ лъэшэу къычлэкыгъ.

Яцэнэрэ зэлуکلэгур Москва щыщ спортсменым къышлуихыгъ. Чэчэным къыкыгъэ Шамиловым япллэнэрэ бэнэгъум щытеклуагъ, нарт шъаом апэрэ чыплэр къыдихыгъ. А. Ордэным иапэрэ тренерэу Нэджыкыо Русланэ, джырэ уахътэ ипашэу Беданэкъо Рэмзанэ, нэмыкхэу бэнэкло ныбжьыклым Олоф дэзышлэрэмэ тафэгущло.

Сурэтым итыр: Ордэн Андзаур.

ЛЪЭПКЪ ЮФЫГЪОХЭМРЭ УАХЪТЭМРЭ

Лъытэныгъэ зэфэтэшлы

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ къэндзалхэм якультурнэ обществэу «Дуслыкым» ипашэу Алям Ильясовым Казань щылагъ. Къэндзалхэм я V-рэ Дунэе Зэлуклэхэм ар зэрэхэлэжъагъэм къытедгъэгущылэ тшлоигъоу гушылэгъу тыфэхъугъ.

— Урысыем ишъолгырхэм, хэгъэгубэмэ къарыкыгъэ къэндзалхэр, хъаклэхэр Казань щызэлуклагъэх, — къелуагъ Алям Ильясовым. — Татарстан и Президентэу Рустам Минихановым, Премьер-министрэу Ильдар Халиковым, зэлашлэрэ цыфхэр Зэхэхъэшхом щытлэгъугъэх. Хабзэм икыулыкыушлэхэмрэ диным пыщагъэхэмрэ Олоф зэрэзэдашлэщтым зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм, терроризмэм пэуцугъэным, бзэм, культурэм, тарихым язэгъэшлэн, нэмыкхэм атегушылэагъэх. Лъэпкъ шэн-хабзэмэ, Адыгейм тызэгурьлоу тызэрэщыпсэурэм афэгъэхыгъэу сиеплъыкыгъэхэр къафэслогатгъэх. Рамиса Татомир къэндзалыбзэклэ Мыекыуапэ щырегъаджэх, ар сигъусагъ. Шэныгъэм пыщагъэхэм алуклагъ.

— Адыгейр Татарстан дэгъоу чашла?

— Адыгэ Республикэр Урысыемклэ Олоф шъолгырэу зэрэщытыри ашлэ. Татарстан и Президентэу Рустам Минихановым Адыгэ Республикэм и Лъышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан инэлосшлу, къыкылу-члагъ. Къэндзалхэм ялофыгъохэр дэгъоу Адыгейм зэрэщыгъэцлэхэрэм фэшл республикэм илэшхъэтетхэм зэрафэрээр къытилуагъ. Адыгейм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат Іэпылэгъу къытфэхъуи, къэндзал клэлэцлыклымэ апае лъэпкъ шъуашхэр тшэфыгъэх. Адыгейм щыклорэ фестивалхэм, «Адыгейм ижбогъожыехэр» зыфилорэ зэнэкъокъум, нэмыкхэм къэндзалхэр тапэкли ахэлэжъэштхы.

— Алям, Темыр Кавказым щыпсэурэ къэндзалмэ ацлэклэ Зэхэхъэшхом советэу щыхадзыгъэм ухагъэхъагъ. Тыпфэгущло.

— Тхьауегъэпсэу, Адыгейм лъытэныгъэу къыфашлырэр ащ къыушыхъатэу сэлъыгъ. Ренат Закировым къэндзалхэм я Дунэе Зэхэхъэшхо тхьаматэу щыхадзыгъ. Мамырныгъэм игъэпыгъэн, лъэпкы Олофымэм тапэкли тапылтыгът.

— Шъуигухэлхэр Тхьэм къыжъудегъэхъух.

— Тхьауегъэпсэу. Сурэтым итхэр: Татарстан и Президентэу Рустам Минихановымрэ Алям Ильясовымрэ.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкы Олофхэмклэ, Іэклиб къэралхэм ащыпсэурэ тилэпкыгъэхэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭЩЛІЭКЪО
Саид

Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэклижъ
зыхьырэ
секретары
ХЪУРМЭ
Хъусен

Редакциер
зыхъышлэр:
385000,
къ. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэклижъ
зыхьырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Олофхэмклэ,
телерадиокъэтын-
хэмклэ ыкли зэлы-
Іэсыклэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэлары-
шлал, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекыуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчыагъэр
4036
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3618

Хэутыным
узшыкытхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщыкытхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00